

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

«Esperanto.»

Irtó: Protector Securitatis.

E szóval már lapunk hasábjain is találkozunk s azért nem lesz érdektelen most, midőn az «Esperanto»-világnyelv születésének 25-ik évfordulóját ünnepli, a világnyelvekkel általánosságban és az «Esperanto»-val különösen foglalkozni.

Az a törekvés, hogy az emberiség egy közös nyelvben egymást megértse, talán épen olyan régi, mint a babyloni torony építésénél keletkezett nyelvzavar, amely az addig — a biblia szerint — egy nyelvet beszélő emberiséget nyelvében megzavarta és földönfutóvá tette. Tudományosan a francia Descartes és a német Leibniz foglalkoztak először egy világnyelv felépítésével. Törekvésüket előbb a latin, később a francia és angol nyelv általános használata hiúsította meg s tényleg még ma is a diplomácia hivatalos nyelve a francia, a világkereskedelem nyelve pedig az angol. De már a két utóbbi nyelvvel szemben is versenyre kelnek a nagy német, spanyol és szláv nyelvtörzsek és evvel bizonyítják azt, hogy egy élő nyelv a világforgalom lebonyolítására nem alkalmas.

Maradna még a latin nyelv, mely mint holt nyelv a népek irigységét fel nem kelthetné s szóbőségével, nyelvbeli szépségeivel s klasszikus irodalmával legjobban szolgálhatná az érintkezés szükségleteit. Ámde a latin nyelv szabályai oly sokfélék és nehezen elsajátíthatók, a szabályoktól való kivételek sokaságában oly nehéz eligazodni, hogy pl. a nyolcz gimnáziumot végzett ember, miután nyolcz évig minden nap egy órán át részesült latin oktatásban, a végén, szükségből le tud valamit latinból anyanyelvére fordítani, de vissza már nem és egy latin társalgást folytatni épen nem képes.

Mindeme körülmények szükségessé tették egy világforgalmi nyelvet olyképen állítani össze, hogy az könnyen elsajátítható, szavaiban minden felesleget mellőző, nyelvtanában pedig a lehető legegyszerűbb legyen.

Az első ily nyelvet «Volapük» néven Schleyer János Márton lizzelstetteni (Németország) plébános bocsátotta világgá. Ez a műnyelv egyszerűség tekintetében a követelményeknek teljesen megfelel, nyelvszabályai sokban hasonlítanak a magyar nyelv szabályaihoz — bár Schleyer soknyelvűsége dacára, épen magyarul nem

tudott — de hátránya az, hogy voltaképen megint csak az angol nyelvre támaszkodik s így megint csak egy teljesen ismeretlen új nyelvet kell megtanulni. Így néhány évi kísérletezés után ez a nyelv is feledésbe ment.

Több sikerrel járt dr. Zamenhof varsói orvos vállalkozása, ki 10 évi munkálkodás után 1887-ben, tehát 25 év előtt adta ki első «Esperanto»-nyelvtanát.

A nyelv főleg a latin eredetű nyelvekre (francia, olasz, spanyol, román) támaszkodik, de felvette mindazon nemzetközi kifejezéseket, melyek minden művelt ember nyelvkincsében feltalálhatók, tehát köztulajdon képeznek és bővítette még az angol, német és szláv nyelvtörzsekből vett kifejezésekkel. Nyelvtana 16 szabályt tartalmaz s e szabályoktól egyetlen kivétel sincs; tehát a nyelvtan maga egy pár óra alatt minden közép-műveltségű ember által könnyen elsajátítható. A többi azután a gyakorlat dolga, mely főként fordításokra szorítkozhatik. A nyelv összesen mintegy 1000 szótóval rendelkezik s ezek képzők segítségével alakíthatók át, hogy bármely nyelv tudományos vagy szépirodalmi művei ezen 1000 szótó segítségével minden értelemzavar nélkül fordíthatók esperantóra.

A világnyelv természetesen csak mint nemzetközi forgalmi eszköz van gondolva s semmi szín alatt sem célozza a nemzeti nyelvek kiszorítását.

Ma már az Esperanto-nyelv a világ minden országában el van terjedve; számtalan egyesület munkálkodik terjesztésén; szajlapok, szórakoztató olvasmányok, nyelvtanok nagy sokasága gondoskodik a nyelv könnyű elsajátításáról: kereskedelmi- és iparvállalatok basználják mint levelezési nyelvet; évi nemzetközi kongresszusok szabályozzák a propaganda és fejlesztés szükségleteit.

Németország, Japán, Franciaország, az amerikai államok ép úgy terjesztik a nyelvet, mint a kisebb államok között Románia és Bulgária s ez államok egyes iskoláiban — még a népiskolában is — az Esperanto részben rendkívüli, de részben már kötelező tantárgy.

Egyelőre a büszke angol zárkózik el az esperanto tanulásától, mert hozzá van szokva, hogy pl. az élelmes svájci vendéglős, pinczér, szobalány, kereskedő az ő kedvéért, na meg az odabordott millióért ugysis megtanul angolul. Ámde az Esperanto már a Svájcban

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár
honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerekészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.
Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyék minden hangszerről külön küldetik. Magyarországon legnagyobb vonós és fuvó hangszerek gyára.

STOWASSER JÁNOS

császári és királyi udvari szállító, a m. és kir. közös hadsereg, a m. kir.

Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Magyarországon legnagyobb vonós és fuvó hangszerek gyára.

is nagyon terjed s már mindenütt találunk esperantóul beszélő rendőröket, vezetőket, pinczéereket stb.

Hazánkban az Esperanto ügyét több egyesület szolgálja s ezek között élénk tevékenységet fejt ki a pozsonyi csoport, mely m. hó 2-án tartotta meg fényes ünnepségek között zászlószentelését.

Ez évben augusztusban Krakóban lesz a VIII. nemzetközi Esperanto-kongresszus, ezt követőleg pedig Budapesten az I. magyarországi Esperanto-kongresszus egyidejűleg a katolikusok III. nemzetközi Esperanto-kongresszusával.

Ezekből láthatjuk, hogy az esperanto-világnyelv immár nem utópia, hanem ezéltudatosan előretörő világmozgalom, mely jelszavához hiven:

•*Be gute malgranda, konstante frapante, traboras la monton granitan.*•

(Még a kis csoport is, állandóan esve, átfurja a gránit-hegyet.)

*

Hogy mily könnyű az esperanto-nyelv elsajátítása, annak bizonyítékául álljon itt az én esperanto-tanulmányaim és eredményeim rövid leírása.

61 éves koromban kezdtem a nyelv elsajátításával foglalkozni s miután napi egy órai foglalkozás mellett egy pár nap alatt a nyelvtani szabályokat megtanultam, két hónap múlva már lefordítottam Herczeg Ferencz egy elbeszélését s ma már 52 magyar elbeszélés fordítása Herczegtől, Hercziktől, Rákosi Viktortól, Kozma Andortól stb. fekszik fiókomban s ezek közül négy elbeszélés Herczeg Ferencztől már az „*Esperanta Biblioteko Internacia*” (nemzetközi esperanto könyvtár) egy füzetében is megjelent. Amit egy öreg ember vén feje ily könnyen elvégez, az egy fiatal rugékonny elmének csak játék lehet.

*

Mindezeket pedig azért mondtam el, mert az én, a jövőbe látó felfogásom szerint vannak most már, de lesznek jövőben még inkább alkalmak, midőn esendőrögyének is hasznát vehetik egy nemzetközi világnyelvnek, ha másképp nem is, de szórakozásképpen és a világirodalom megismerése végett. Mert van ám az Esperantonak gazdag irodalma úgy eredeti művekben, mint minden nemzet irodalmi termékeiből.

De talán egyszer megindul az idegenforgalom a mi városainkban, fürdőinkben és a természet által oly buja szépséggel megáldott hegyvidékeinken is. Nemcsak mi, akik a testületben benne élünk, hanem a nagyközönség is megszokta már a esendőrt a kultura terjesztőjének tekinteni. Ha az az idegen turista, különösen a sokat utazó német, angol és francia vándorlási közben néha egy-egy esendőrről bukkan, aki ha nem is anyanyelvén, de a közös esperanto-nyelven tud vele értekezni — mert a világjárók a különféle országok nyelveit nem, de a világnyelvet megtanulják — nem-

viszi el a híret honfitársaihoz, hogy Magyarországon már a magyar nyelv tudása nélkül is lehet utazni? És ez is hozzájárulna az idegenforgalom fejlesztéséhez.

De a velünk határos Galiciában és Romániában nagy előszeretettel foglalkoznak még az iskolákban is az Esperanto tanításával s — azt hiszem — nincs messze az az idő, midőn a magyar esendőr, akinek Isten tudja hány nyelvet kellene tudnia, a határszéli vagy vasuti szolgálathoz az esperantóval egyedül boldogulhat.

*

Befejezésül még csak azt kívánom felemlíteni, hogy Budapesten a Kókai Lajos czég (Károly-utca 1.) foglalkozik az esperanto-művek terjesztésével s ez szívesen szolgál könyvjegyzékkel s nála kapható egy öt fillér áru kis „*Esperanto-kulcs*” is, mely a nyelv megismertetésére s első megalapozására alkalmas. Aki ezután komolyan akar az Esperantóval foglalkozni, annak számos nyelvtan, szótár és gyakorlókönyv áll rendelkezésére.

Magam nagyon örülnék, ha az Esperanto terjesztéséhez e rövid közleménnyel is hozzájárulhatnék.

A testi és lelki rendellenességek a közbiztonsági szolgálat szempontjából.

Irtá: Argay Ferencz esendőrőhadnagy.

(Folytatás.)

III. Az elmebetegségeknek nem tekintett személyi rendellenességek lefolyása a közbiztonságra.

Az elmebeteg által elkövetett jogsértés, ha akaratának szabad elhatározási képességével nem bír, a magyar büntetőtörvénykönyv 76. §-a értelmében neki be nem számítható, vagyis az elmebeteg, ha büntetendő cselekményt követ el, felelősségre vonni nem lehet.

Felületesen szemlélve a bűnelkövetés okainak kutatásából fakadó azt az eredményt, hogy a bűntevők zöme testi és lelki rendellenességekben szenvedő ember, arra a véleményre juthatnánk, hogy ilyen ember, ha törvényesértést követ el, ep úgy mint az elmebeteg, cselekedetéért a felelősséget nem viselheti és nem lenne büntetendő.

Ha az igazságszolgáltatás is ebből a szempontból indulna ki, akkor a társadalmi együttélés mihamar lehetlenné válnék s a törvényben senki sem védelmet, sem korlátot nem lelven, az ököljog venné át az uralmat.

Ezért a bűnösség és felelősségviselés megállapításánál rendszerint az lesz a döntő: szándékosan követett-e el valamely büntetendő cselekmény, illetve a tettes rendelkezett-e — a szándékban feltételezett — tudatának és akaratának szabad elhatározási képességével.

Az igazságszolgáltatás e sarkalatos elvének indokolt voltát azonnal megértjük, ha meggondoljuk, hogy ugyan

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 percz alatt a legminkább migraint és fejfájást elműlasztja. — Árát K. 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíté Beretvás Tamás gyógyszerész Kispeszen. Orvosok által ajánlva. Három dobozról ingy. postai szállítást.

nagyon sok ember szenved olyan testi vagy lelki rendellenességben, amelyek jelenségei az elmebetegségeknek valamely fajára utalnak s mindazonáltal túlnyomórészt semmi káros befolyással sincsenek a közbiztonságra. Hisztériás, neuraszténias, eskóros stb. emberek egész tömege él közöttünk. Beleilleszkednek a társadalmi viszonyokba, becsületesen szerzik meg kenyerüket, sokszor magas állást foglalnak el s azt jól betöltik. Tehát rendellenességeik daczára megmaradnak a becsület útján.

Mások azonban zömét képezik a büntetteknek, holott ép úgy mint előbbiek, szintén felismerik a cselekmények hűnös voltát s szabad elhatározási képességgel bírnak jóra, rosszra egyaránt. És mekkorára nőne utóbbiak tábora, ha rendellenességük kedvezményt vagy mentességet biztosítana számukra.

Mért válik egyik rendellenes személyi tulajdonságokkal bíró emberből büntetett, holott a másik becsületes marad? Erről köteteket irtak már össze s a kérdést röviden kimeríteni bajos is.

Ha a mindennapi életben nyitott szemekkel járunk, önmagunktól találhatunk magyarázatot szolgáltató példákat.

A véralkat, a könnyelműsége való hajlam, a szülők gyengesége, a nevelés hiánya vagy ferdesége sok bűnnek szülőanyja.

A rendellenes embert könnyen ejti meg valamilyen szenvedély is. A tékozlás, a kártya, a löverseny, a pénz és munka nélküli úrhatnás, ha ilyen embert magához vont, az előbb-utóbb odajut, hogy csak az öngyilkosság vagy a bűn között választhat. Könnyű szerrel fog hozzányulni a rábizott idegen pénzhez, kibaszálja hűnös módon mások hiszékenységét, szóval sikkasztani, csalni, zsarolni fog, de nem veti meg a pénzszerzés egyéb hűnös módjait sem, csak kielégítse szenvedélyét.

Ha ilyen ember a szeszitalok rabjává lett, akkor pláne fel van tárva előtte az a széles országút, mely az öngyilkossághoz vagy a börtönbe visz.

A nemi ösztön is sokszor váltja ki a bűntevést.

Testi és lelki rendellenességekkel bíró embernél a szerelem és a bűntetés igen gyakran szorosan összefügg: vagy általa vagy érte követik el a hűnt.

A szeretőnek pénz kell kártyára, borra s a kéjő kímeli a duzzadó pénztárczát vendége zsebéből, vagy ha arra alkalmas, megzsarolja; a férfi: zsarol, csal, betör vagy leüti a jól kiszemelt pénzeszsákokat, csak hogy pénzhez jusson és kedvesének minden szeszélyét kielégítve, bírassa.

S ha — ami gyakran előfordul — valamely beteges nemi ösztön fűszkelte magát emberünkbe, akkor a közönös bihágástól a legsúlyosabb büntetig minősülhetnek rendbontásai: nemzösszervelemetzelenítés, hajfonatlevágás, fajtalanság, állatgyalázás, megfertőztetés, testi

sértés, sőt gyilkosság is előfordulhat kőjkielégítés céljából.

A rossz környezet és példák pedig kiszámíthatatlan hatással lehetnek rájuk nézve. A példa úgy vonzza ezeket a szerencsétleneket, mint az éjjeli lepkeket a fény, a rossz környezetben élő egyén pedig ritkán képes annak befolyása alól magát kivonni. Rendellenességeiknél fogva ugyanis a rosszra igen könnyen befolyásolhatók, a bűn számára fogékonyak.

A párisi apacsok, kikről évek óta az ujságok útján sokat hallhatunk, kiváló példái ennek.

Egészen különálló társadalmat alkotnak, legtökéletesebb kölcsönhatással vannak egymásra s ez nemcsak életmódjukban, szokásaikban nyilvánul, hanem legfeltűnőbben abban, hogy egy-egy kiváló alak bűntevési rendszerét csoportosan utánozzák.

Előbb a zsarolások, azután a zsinogelések, ma az automobilrablások vannak napirenden.

A párisi apacsok ma talán fejlődésük tetőfokán vannak s az egész világ borzalommal olvassa a róluk szóló, a hihetlenséggel határos közleményeket. A világ legelszántabb banditái közülök kerülnek ki. Az életet tökéletesen megvetik, másét nem kímélik, magukét nem becsülik. Nem egy embert támadnak meg, az egész társadalommal állanak szemben; nem a megélhetésért küzdenek a bűn förtelmes eszközeivel, hanem az élet minden örömét, élvezetét akarják kieroszakolni s az élvezetek közé tartozik maga a harc, a gyilkolás is.

Csak a napokban kellett egy apacs — Bonnot — közrekerítése végett nagyszámu rendőrségen és csendőrségen kívül még a katonaságnak is kivonulni, de rendszer fegyverekkel még így sem lehetett eredményt elérni, egyedül a dinamitbomba volt ellene sikertbozó eszköz.

Rendellenességeiket megerősítő befolyásolhatóságuk bizonyítéka az, hogy Bonnot társai: Garnier és Vallet nemcsak a bűnben követték társukat, hanem társuk halálához hasonló véget is biztosítottak maguk számára.

Miként fejlődhetnek a büntetvilág borzalmasságukban ennyire kimagasló alakjai? Megérthetjük, ha meggondoljuk, hogy a párisi apacsok hosszú multra tekinthetnek vissza. A kis gonosztevő szüli a nagyot. Züllött, börtönvirág apától talán részeg fejjel nemzve, hisztériás kéjő anyától szülvő, nevelés nélkül, rossz példaktól környezve csak a ma gyönyörűségeinek élnek s emberöltőn át mind gonoszabb ösztönöket hagytak utódaikra, amelyek a rossz környezetben buja talajra találván, szabad fejlődésnek indulhattak.

Ehhez basonló jellegzetes tüneteket hazánk hűnügyi története is fölmutathat. Szabadságharcunk utáni időben kezdődik az Alföldön a betyárromantika. Eleinte csak politikai menekültek voltak a szegénylegények, de a tisztességes elem hamar kiválik közülök, visszatér a rendszer életmódhoz itthon, vagy a külföldre menekül, a

BUTOR

késspénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.

BUTOR

többiek pedig — nem egy szokásos bűntevő van közöttük — a zavaros politikai és gazdasági viszonyok fejleztető hatására alatt néhány évtized alatt megteremtik az európai nevezetességre szert tett futó-betyár korszakot.

És hol állanánk ma, ha nincsen Ráday, ha nem alkotják meg a csendőrséget?

E betyárvilágnak egy késő hajtása, az utolsó futó-betyár — talán nem is a legutolsó — Vitalis Imre. Határozottan rendellenes személyi tulajdonságokkal bíró ember. Már ifjú korában kegyetlenkedett, kívánta a vért. Munkanélküli, dorbézoló életet folytatott. Mikor tehetősége elfogyott, a bűn útjára lép. Betyárvilágot teremt egy időre. Terheltségének bizonyítéka az is, hogy milyen könnyen olt ki emberi életet és Bonnot végéhez hasonló még halála is; bizonyára valamilyen betyárt utánzott, kinek életét, virtusát, halálát a népdal örököltette meg számára.

IV. A büntettes rendellenes személyi tulajdonságainak felhasználása a büntügyi nyomozásban.

Talán első pillantásra úgy tetszik, hogy a rendellenes testi és lelki tulajdonságokkal bíró büntettes bűncselekményeinek nyomozása egyéb bűntények nyomozásával szemben különösen nehéz feladat. Ha azonban meggondoljuk, hogy utóbbi esetekben csupán az elkövetett bűncselekmény lehet kiindulási pontja a nyomozásnak, előbbieknél pedig ezenkívül még a bűnösnek többkevesebbe feltárt lelki tulajdonságait is figyelembe vehetjük, szükségeseink fogjuk találni, hogy ezeket közelebbről megismerjük, mert sok esetben valamely bűncselekmény kiderítéséhez segélyünkre lesznek.

Az elmebetegek jogsértései sohasem fognak a nyomozóközeg számára megoldhatatlan rejélyül szolgálni. Akaratuk korlátozott vagy teljesen hiányzik, cselekvésük öntudatlan, ennek következtében egyáltalán nem válogatnak időben, helyben, eszközben, személyben vagy tárgyban, amikor, ahol, amiként, akivel vagy amivel szemben valamely jogsértést elkövetnek. Mert cselekvésük bűnös voltát fel sem ismerik, arra sem törekszenek, hogy az felfedezetlenül maradjon. Áll ez mind a vagyon, mind az élet elleni bűntevéseikre nézve.

Az elmebeteg leüti az első szemközt jövő embert azzal az eszközzel, mi éppen kezeügyebe akadt; ott marad a helyszínen az áldozat mellett vagy nyugodtan hazamegy. Más összeszed mindent, amit bír: bőgrét, kulcsot, kezét, ékszer, felül a kocsira, mit gazda nélkül talál, azzal elhajt, de semmi észlel sincsen. A kocsit, lovat elhagyja, a kisebb tárgyak birtokának boldogan örül, azokat sem el nem rejti, sem észszerűen nem értékesíti. A gyújtogató mindenki szemelátvára teszi az eresz alá a tüzcsövét, vagy ha sikerül a tette, holdog izgalomban ott marad a tüzél. Volt olyan is, akít nyugodtan alva találtak az általa felgyújtott házban.

Ha némely bűntevő elmebeteg meg is kísérli a szökést, magáról a gyanúelterelést, teszi ezt úgy, hogy a gyanút még csak inkább magára tereli, vagy egy szikrányi öntudatosság után ismét visszaesve az öntudatlan-ságba, kísérlete meddő marad.

Egy gyújtogató elmebeteg azzal vontta magára a gyanút, hogy a gyújtóanyagot mindenki szeme előtt kiszedte az égő házból s azt elrejtteni akarta, egy elmebajos katona ekszert lopott, utána Fiuméba szökött, de megmaradt egyenruhájában, Finmeban pedig már céljáról nem tudott s öntudatlanul barangolt.

A személyi rendellenességek alapján bűnöző rendszert szinten elegendő támpontot fog nyújtani a nyomozás sikeres vezetéséhez.

Mindenkelőtt arra mutatok rá, hogy ily egyén általában nem bír magasabbrendű szellemi képességekkel. Leggyakrabban arra is alig bír elegendő észszel, hogy egy bűncselekményt értelmesen megtervezzen, ha erre mégis képes lenne. akkor a terv végrehajtásánál fog hibát elkövetni és az nyomára vezet, végül feltéve, hogy észszerűségről tanuskodó tervet kifogástalanul hajtott végre, akkor a cselekvés utáni viselkedése lesz áruló-jává.

Ha vagyon elleni bűncselekményről van szó, akkor gyakran állhatunk kivétellel szemben. Ezek tettése — igen gyakran előfordult — lehet bidegen és okosan számító fő és ügyes végrehajtó is. Különösen a csalók: szélhámosok és iparlovagok, bamiskártyások, továbbá a hamisítók között találhatók ügyes, józanul mérlegelő, körmönfont gonosztevők, akik nemcsak a tervezésben és végrehajtásban járnak el előreszámító pontossággal, hanem gondoskodnak arról is, hogy menekülési vonaluk szabadon maradjon vagy hogy kézrekerülésük esetén se lehessen őket büntetésükért felelősségre vonni.

S mit látunk ezeknél? Végre mégis csak hurokra kerülnek. De finom megfigyelőképesség, rendkívüli találékonyság és, amit elsősorban kellett volna emlitenem, ernyedetlen türelem kell hozzá!

Minél inkább közeledik valamely bűntevő az erőszakos cselekmények felé, ez annál inkább jele annak, hogy egyedül szellemi képességeiben nem bizik. Valóban ezek előbbiekhöz hasonlítva kisebb jelentőségű emberek. Bűncselekményeik ugyan még legtöbbször felmutatják a tervezőképességet, mert bírnak a büntetteseket jellemző elemi ravaszsággal, de tökéleteset már ritkán produkálnak és bűntevéseik nyomozása is könnyebb lesz. Talán elegendő, ha a *Fekete-kéz* jelszó mögött rejtődő divatos zsarolókra mutatok rá. Tagadhatatlanul ravasz emberek, a titokzatosság leple sokszor sikert jelent számukra, a megszarolandót is ügyesen választják ki, de védelmükről már nem képesek gondoskodni, hiányzik náluk a következetes gondolkozási képesség s így arra a természetes eshetőségre már nem számítanak, hogy

Merkur kerékpárok

legújabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jóállás mellett. Csekély havi részletfizetésre.

— Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —

Csendőrségi a halmozottak kerékpárból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20% árengedm. részveszünk.

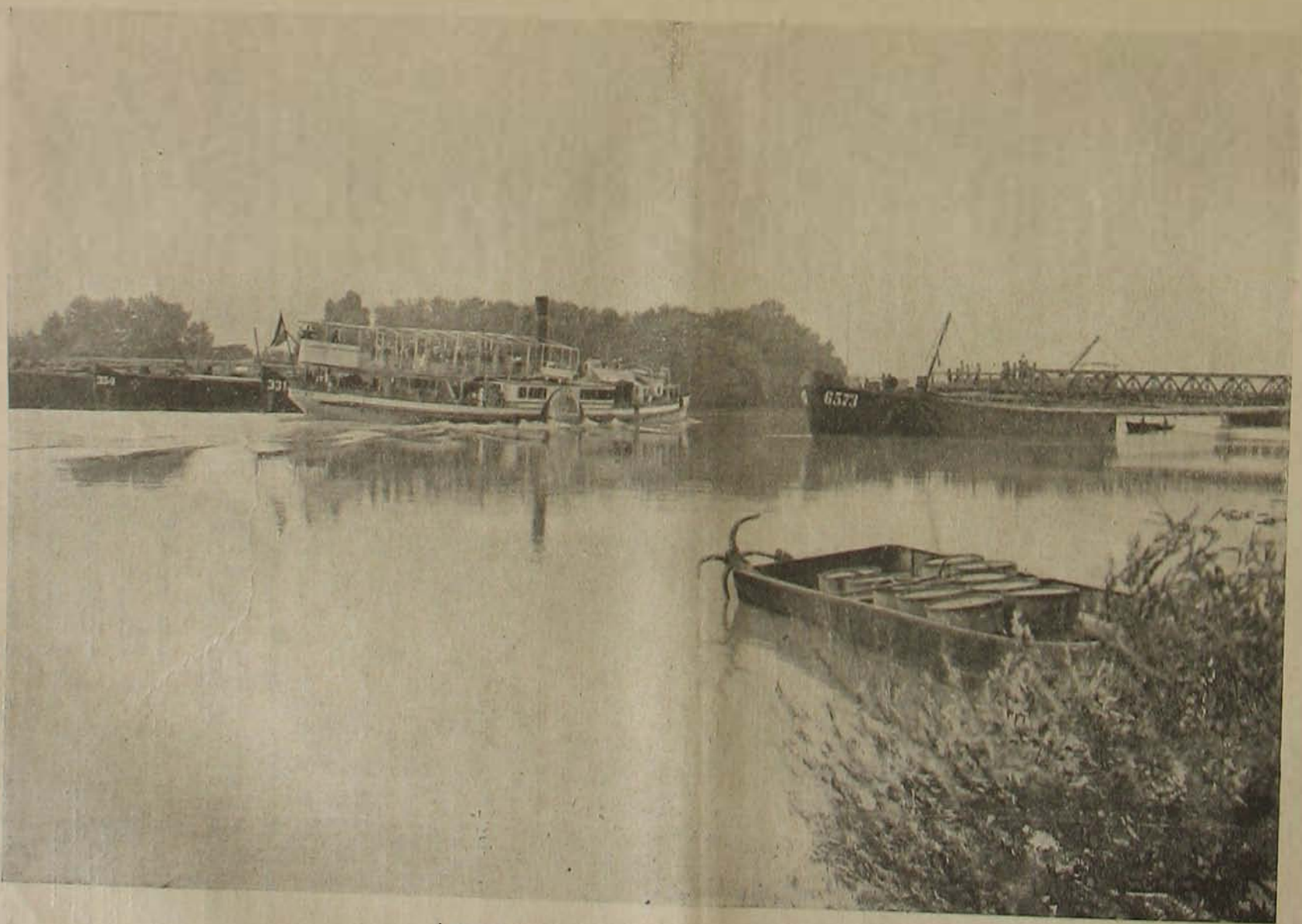
Arjeryzket ingyen 60 bérmentés kűld

DÉRY EDE

kerékpár 60 v. rrógóp nagyraktár

SZEGED.

A dunal utászgyonkorlatok Budapest fölött.

mi lesz akkor, ha a pénzt hozó küldöncz helyett a közbiztonság közegei jelennek meg a kitűzött helyen.

A személy elleni erőszak segélyével és általában az élet ellen bűnözők, ha testi vagy lelki rendellenességekkel bírnak, már pedig túlnyomórészt ilyenek, meg fokozottabban kimutatják cselekvéseikben a szellemi élet gyengülését. Eljárásuk egyszerű, kezdetlegesen, gyakran rettenetes vadságról tanuskodó. Sokszor előre meg sem tervezik a bűncselekményt, hanem ösztönszerűleg, a pillanatot kínálkozó hatása alatt cselekszenek.

Goron említi, hogy nem egy gyilkosa, ki úgy mészárolta le áldozatát, mint a hentes a disznót, azzal védekezett, hogy nem volt szándékában ölni, de a kritikus pillanatban gyilkolóeszköz akadt kezei közé és ez határozott a bekövetkezendőkre nézve. Meglátott egy kést szemei előtt, — mondja egyik — másik bűnének védelmére, szemei előtt minden vérbe borult, megragadta s azután már nem volt ura akaratának.

Évekkel ezelőtt nagybátyját ölte meg egy abnormis fiatalember. Könyörögni ment hozzá, hogy fizesse ki a váltót, melyet hamisított. Szóváltás keletkezett, eközben az unokaöcs pillantása ráesett rokonának csupasz nyakúra s ez vitte rá, hogy azt megfojtsa.

Ilyen esetek nagyjából az elmebetegek jogsértéseire emlékeztetnek: kinyomozásuk hasonlóképen nem lesz nehéz. A tettesnek a bűncselekvés előtti viselkedéséből — hiszen még akkor büntetésre nem is gondolt és így óvatos sem lehetett — nagy hasznot húzhat a nyomozó.

Persze nem minden eset ilyen egyszerű és akárhányszor megtörténik, hogy a rabló vagy a rablógyilkos is jól kiszámolt tervvel dolgozik és azt jól is hajtja végre. Sem az előzményekben, sem a cselekvése alatt olyasmint el nem követ, ami a gyanút reá terelbetné, oly jól kiszámítja büntetésének idejét és helyét, hogy meg sem lephetik s kiirt mindenkit, aki ellene vallhatna.

Még ilyenkor is bizonytalankodott olyan hibát, amely a kiderítésre fog okot adni s ezt a szakember szeme bizonynyal fel is fedezi.

Regula atyjának baltáját használta a gyilkosságnál, a légymányosi gyilkosok a hulla elrejtésében voltak gondatlanok, egy más esetben a gyilkos a holttestet saját ágya alatt rejtette el. Akadt már olyan büntetett is,

akit a ravasz óvatosság túlságos mértéke vitt az igazságszolgáltatás karjai közé: a helyszínen egy társának holmiját hagyta vissza, hogy a gyanút arra terelje — haragosa is volt, mellesleg bosszuját akarta azon kielégíteni — s ez lett a veszte.

(Végo köv.)

ÁLTALÁNOS ISMERE' TEK.

Az állatvilágról.

A néphumor s utána a költészet igen gyakran használja fel az állatokat egyes kedélyállapotok s érzelmek megtestesítésére s e felhasználás nem mindig kellően okadatolt, sokszor egyenesen igazságtalan is.

Ily igazságtalanság történik napjainkban különösen a számmal, melynek neve ma már valóságos sértés, holott különösen a vadszámár, mely ma a makacssággal párosult ostobaság jelképe, keleten nagy s méltó becsülésben áll s úgy testi ügyessége, mint értelmisége alig áll hátrább a paripáénál. Régebben nem is volt ez így, példa rá maga a biblia. Bileám vagy Bálám számára az ó-testamentumban igen tiszteletreméltó szerepet játszik. Számár volt Krisztus jászolánál. Számáron mentek szülői Egyiptomba, számár haton lovagolt ő maga is a Jeruzsálembe való bevonuláskor. Ennek megfelelően a középkorban a papok nagy tiszteletben tartották ez állatokat: ünnepélyek alkalmával püspökök, sőt pápák is jelentek meg gazdagon diszitett szamarak hátán. Franciaországban, Belgiumban és Spanyolországban e mellett valóságos vallási ünnepek voltak a Krisztus életében szerepelt szamarak tiszteletére karácsony vagy virágvasárnap alkalmával. Leghíresebb ily ünnep volt az, melyet Bauvaisban minden január 14-én tartottak. A város legszebb leánya gyermekkel karján, számárháton, proccesszióban vonult be Szent István templomába, hol a mise-inggel is felruházott szamarat megötették s előzetes betanítás után letérdepeltették s énekelgették. Az istentisztelet alatt a pap az ének végén háromszor kiáltotta hangosan az „I-Á”-t s a nép is ismételte. A pápák gyakran betiltották ez ünnepeket, de azért Franciaországban egész 1668-ig fennállottak; a gúnyolók „Asinari” névvel jölöltek. Ugyanitt volt a számártestvérek rendje is, — így nevezte legalább a nép a III. Ince pápa által megerősített trinitáriusokat, kiknek feladatuk volt, hogy a fogoly keresztényeket váltsák ki a szaraczen fogságból s kik a kegyadományok gyűjtését mindig számárháton járva eszközölték.

A híres Buridan scholasztikus a két szénacsomag közt éhen vesző szamarat a két egyenlő vonzás által megbénult

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12.

— Telefon 153-44. szám. —

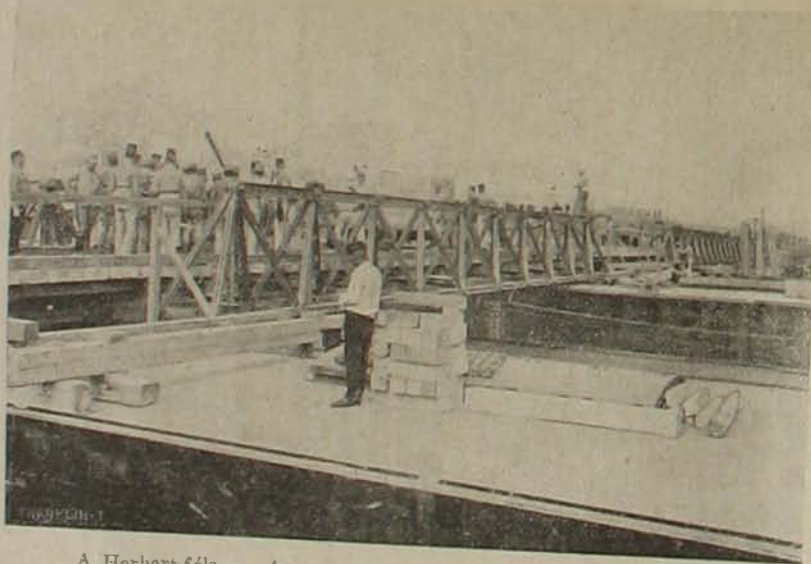
Alaptőke 1.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére 1 Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekölése mellett helyeznek el intézetünkknél, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.) 2 Oly takarékbetétek után, melynél a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem kóti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.)

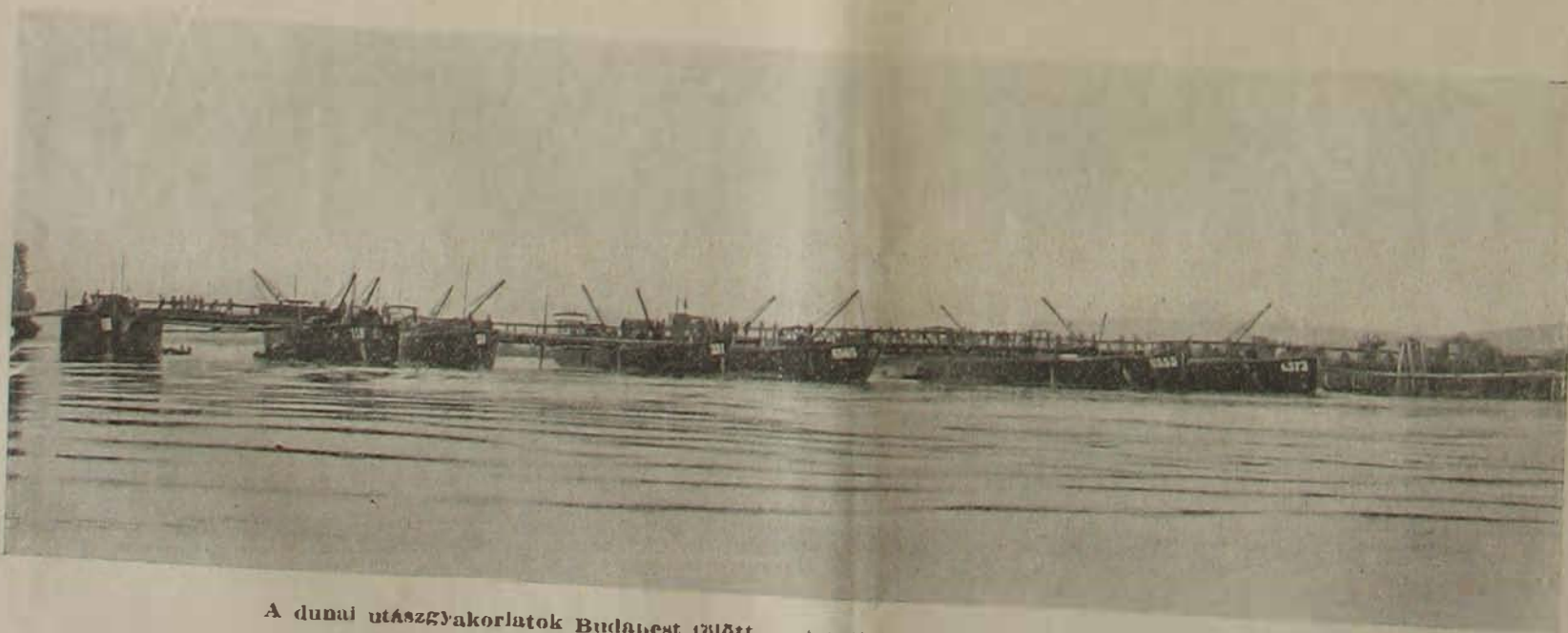
Előleggel nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezeség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében jutányos kamattétel mellett. Utalványok, Intézetvények és csekkek beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Veszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket

A Herbert-féle vasrácstartók az uszályhajókra felrakva.

Józsei főherceg a Herbert-féle tartók összcállítását szemléli

A dunai utászgyakorlatok Budapest fölött. — A hajóhid, mely három nap alatt készen lett.

akarát példájává emelte s tanítványai a meg nem engedett segélyeszközöket «szamárhid»-nak nevezték el, mivel ily segélyeszközök által mintegy hid készül a szorgalom és restség közt babozó számár számára. Jelentékeny szerepe van a samárnak egészségügyi szempontból is. A samártej az emberi anyatejhez legjobban hasonlít és csacsémők, valamint beteg emberek táplálására nagyon használják. A fiatal samarak húsát a rómaiak «Lalisiones» név alatt nagy nyalánkságnak tartották és az olasz szalámi-kerekedők még most is jó hírnevet szerznek a samárhúsnak. Valóban nagy igazságtalanság történik a samáron az állat-szimbolikában és csak az a szerencse, hogy ez állat — nagyon türelmes.

Hasonlóképp igaztalanul bántja korunk a szarvasmarhát is, csaknem egyenrangú sértésnek tartván a «marha» jelzőt a «szamárral». Régebben ez is másként volt.

A bikát az erőhatalom és bátorság jelképeként tartották és a bikaszarvak az isteni s uralkodói hatalom jelei voltak. Ily szarvakat viselt Jupiter Ammon is, melynek jóshelyét Nagy Sándor fölkereste. Az ó-görög mytologiában a bikák a napisten szent állatai voltak. Odysseus súlyosan bűnhődött azért, hogy utitársai ily szent állatokat megölték. Maga Jupiter bikaalakot öltött fel, midőn Európat elrabolta. Bika csillagzat van az égen s az év legtermékenyebb szakában. Az egyiptomiak istene Apis bika alakban jelenik meg a földön, a legenda szerint oly tehéntől elvette, melyet az égi világosság sugara termékenyített meg. Az apisnak feketének kellett lenni, bomlokán fehér háromszög, bátán sás képe, farkán kétszínű szőr, nyelve alatt bogárszerű csomó és jobb oldalán holdnegyedhez hasonló folt. Nagy öröm volt egész Egyiptomban, midőn a papok ily bikát találtak, külön e célra épített helyiségben szentelt vízzel tartották négy hónapig és azután egy szentelt hajón, hol a bika számára külön szoba volt, átvitték memphis palotájába, hol pompás szőnyegeken hevert és vizet is szentelt forrásból ivott. Ez állat jövendő mondó volt. A jóslást kérő imádkozott előtte hosszasan és azután bedugta füleit és a játszó gyermekek közé ment; a legelső szó, melyet itt hallott, volt az apis felelete, melyet azonban még a papoknak kellett megmagyarázni. Az elpusztult apist bebalzsamozták s drága koporsóban a Szerapis-templomban helyezték el. Indiában még most is szent a szarvasmarha és előkelő kaszthoz tartozó embernek nem szabad húsából enni. Az utcán mindenkinek ki kell térnie a szent szarvasmarha elől és az indusok megvetéssel nevezik az angolokat «elő marhasírók»-nak, mivel a tehén a földistenség szimbóluma. Ennek a tekintélyes állatnak nevét ma már gúnynévül használják, holott ők szántják földünket, az ő husuk táplál és hőrűkhöz ruházkodunk.

Hasonló sora jutott a juhnak. A kos is s zerepl az égbolton s állítólag nagy bátása van a természetre és emberekre. Az argonauták nagy utat tettek, hogy Kreon király aranygyapját elragadják. A burgundi aranygyapjas rendjelt Spanyolországban s Ausztriában még ma is a legnagyobb kitüntetésnek tartják s mindannak dacára a juh név ma gúnyzó s az ostobaságot és restséget jelképezi.

Ezek után csaknem érthetetlen, hogy menynyira becsülik ma a disznót, melynek, mint a szerencse szimbólumának képét nemes érzekkel s drágakövekkel díszítő amulet gyanánt hordják. Régen a disznó nem volt ilyen becsben, az arymanthi vaddisznó a vetéseket pusztította el, a keletieknél a disznóhús tisztátlan volt, bár a görögök már megbecsülték, a mint láthatjuk abból is, hogy

mily nagy szerepet játszott egy disznópásztor az Odysseus udvarában.

A vadállatok közül legtöbbször használják szimbolikus jelzésekre az oroszlánt, mint az erő, bátorság, hatalom, de egyuttal a nagylelkűség s hűség jelképét is. A régi korban úgy ismerték az oroszlánt, mint a puszták rettegett királyát, de e mellett számos megható elbeszéléseket is közöltek háládatosságáról. Annyi tény, hogy az oroszlánt teljesen meg lehet szelidíteni s azután nagyon ragaszkodik az emberhez. Henrik szász király egy kigyótól megszabadított oroszlánt hordott magával, Marcus Aurelius négy szelidített oroszlán által vont kocsiban ült, mely példát több fejedelem utánozta s még újabban is tartott a «vörös» Bonaparte herceg ily oroszlánokat kertjében, mígnem vaskalitikába kellett őket tenni. A régi egyiptomiaknál az oroszlán a Nilus áradásának jelzése volt és mint ilyen lett felvéve az égövhöz. Mint a napnak szentelt állat, a tűz jelképéül is tekintetelt és a templomkulcsok oroszlánfejeket ábrázoltak, jeléül, hogy a jötevő és romboló tűz isteni hatalma védi és őrzi a templomokat. A görögöknél és rómaiaknál az oroszlán forrásvédő volt és ezért a források és kutak mellett ábrázolták, vagy hol ez nehéz volt, a vízszurgáznál és a házi csatornáknál, mely szokás mai nap is megmaradt. Valószínű, hogy a napnak szentelt állat képe kezdetben mintegy áldozat volt a forró s vizszikkasztó napsugarak ellen.

Különös jelentőségét nyert az oroszlán a középkorban, midőn a keresztes hadjáratokból visszatérő lovagok minden lehető alakban jelképezték. A czimerekben ez óta van oly nagy szerepe. Egész sereg európai fejedelmi család, még a perzsa sah is, használja az oroszlán jelvényét. A velencei köztársaságban nagy szerepet játszó oroszlán-szobor még most is megvan a Márk-téren.

A majom, az ember legközelebbi rokona, mintegy karrikaturája, ősidőktől fogva rossz hírnevű volt. Gyávaság, ravaszság, ostobaság s könnyelműség voltak tulajdonságai, de azért a képzőművészetekben ritkán alkalmazták, mivel a régieknél a szépségre tekintettek főképp. A középkorban a majom-alak ördögi hatalom jelzésére használtatott, de nem azon hataloméra, mely mintegy az eget ostromolja, hanem az embereket hosszantgató s kijátszó gonosz szellemek hatalmára. Wagnernek, Faust famulusának, volt egy majom-alaku házi szelleme s ily alsóbb rendű ördögök gyakran találhatók az építészeti díszítéseknél is. Korunkban a majom különben már csak az itasság jámbor jelképe.

A vadállatok közt legnemesebb színbolma van az elefántnak. Kelet-Ázsiában nemcsak az erő, hatalom, de a bölcsesség, nemes érzület s részvét fogalma is hozzá van kötve. (Janca isten, a művészetek s tudományok védője, a templomokban elefántfővel ábrázoltatik, Indra elefánton lovagol s ind fogalmak szerint a világegyetemet nyolcz hatalmas elefánt hordja. Maga Buddha fehér elefánt alakjában jelenik meg a földön s a királyok lelkei is főképp fehér elefántokba költöznek, a miért ezeknek külön udvartartásuk van. Nálunk, európaiaknál, az elefántnak nincs külön szimbóluma, csak a dán elefánt-rendjében, melynek mását azóta a számi király teremtette meg.

A boni vadállatok közt jelképileg legnevezetesebb a róka, mint a furfang s ravaszság jelképe. A farkas a durva vadság s kielégithetlen falánkság jelképe s a német mytologiában Odin két farkasa eszi meg az összes eledelüket, míg maga az isten csak horti iszik. A rendkívül kártékony egér a mesékben s más alkalommal min-

dig mint kedves és okos állat szerepel, és sokszor az igazságszolgáltatás eszköze is, mint midőn a keményszívű Hatto mainzi püspököt börtönében fölfalva megbüntetik. A krokodil mesés könnyei miatt a tettetés jelzője lett s az orrszarvút, de rendszeren csak a görögös rhinocerosz nevével, gúnynévül emlegetik.

Ilyen sok s változatos alakban használta fel az ember az egyes állatokat különböző jelzésekre és a mint látjuk, igen gyakran nagyon igazságtalanul.

KÉPEINKHEZ.

A dunai utászgyakorlatok Budapest fölött.

Egy mozgó csapattestnek nagy előnye, ha teljesen felszerelt utászcsapat áll minden pillanatban rendelkezésére.

Mély árkok, szakadékok és folyók stb. nagyságukhoz és mélységükhöz képest rövidebb vagy hosszabb ideig mind akadályozzák a mozgó csapat menetelését, de mibelyt ilyen akadályokról kap hírt a főcsapat, előre mozditja utászosztályát és ahoz képest, hogy feltöltés, árokbetömés vagy áthidalás szükséges-e, a kellő intézkedések fogantatására mellett elbáritja a felmerült akadályokat és biztosítja a csapat menefelését.

Egyik ilyen fontos feladata az utászcsapatoknak az úgynevezett szükségbeli, vagy a fél állandó hadihidak építése ott, a hol valamely át nem gázolható folyón kell áthatalni és rendes állandó hid egyáltalán nincs vagy csak nagyobb távolságra volna található. Ha az ilyen hidépítésre a helyszínen megfelelő anyag nem található vagy az esetleg rendelkezésre álló ilyen anyagból több munkával és több idő alatt lehetne a szükséges hidat előállítani, a hadi hidkészlet basználtatik fel, amelyet minden nagyobb csapattest rendszeren magával szállít.

A hadi hidkészletet ahhoz képest, hogy 14 vagy 20 koszin szállítható, könnyű és illetve szabványos készletnek nevezzük.

Békében minden utász zászlóaljnak négy — három szabványos és egy könnyű — hidkészlete van, amely készlet két, 53 méter hosszú szabványos könnyű hálhid összeállításához szükséges eszközöket, szerszámokat és segédeszközöket tartalmaz és együttvéve hadosztály-hidkivonatnak nevezetik.

Eme hajóhidak aljzatát több önálló komp (Ponton) képezi, amelyek mindegyike 14—15 főnyi legénység viziszállítására alkalmas. Ezek három sorjával összekötve s az elmozdulás ellen vasmacskákkal megerősítve a folyó egész szélességében felállítatnak s bidalással való összekapcsolás és az oldalracsok felállítására után már készen áll a hid az egész csapattest — gyalogság, tüzérség, lovasság és a vonatcsapat — átszállítására. Ha bármi okból felette gyors vagy egyszerre nagyobb csapatok átszállítására van szükség s a csapattestnek több hadi hidkészlete van, egymástól bizonyos távolságra két-három ilyen hidat is felállít.

A jelen számunkban közölt képeken egy ilyen hadi-hid felállítását mutatjuk be olvasóinknak, amelyet Budapest közelében a Dunán gyakorlatozó utászcsapat állított fel három nap alatt, még pedig olyan erős összeállítással és felszereléssel, hogy állandó hidnak is teljesen megfelelné.

HIREK.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus alapja javára újabban a következő adományok folytak be: a pozsonyi posta és távirda igazgatóságától, a pozsonyi csendőrkerület útján 25 K, a VI. számu csendőrkerülettől, büntető törvénykönyvek ára fejében 356 K és Rieger Emilől 10 K. Mely újabb adományokkal az alap vagyona 27.727 K 88 fillérré emelkedett.

Igazságügyi kezelői tanfolyamok 1913-ban. A f. évi július 19-én kelt 71.959/20. a. számu honvédelmi miniszteri rendelet szerint, az igazságügyi miniszter úr rendelkezése alapján, az igazságügyi kezelői tanfolyamok, az 1913. év folyamán a következő kir. tábláknál és alább jelzendő időben fognak megtartatni, és pedig: Budapestben és Maros-Vásárhelyen: márczius 1-től április 14-ig, Győrben és Nagy-Váradon: április 1-től május 15-ig, Kassán és Pécsen: április 16-tól május 30-ig, Szegeden: május 16-tól június 30-ig, Budapestben és Kolozsváron: szeptember 1-től október 15-ig, Debreczenben: szeptember 16-tól október 31-ig, végül Pozsonyban és Temesváron: október 16-tól november 30-ig. A tanfolyamot végezni szándékozó igény jogosult avagy szolgálati idejük 12. évének utolsó felében álló altiszteknek a 6 havi előkészítő (próba) szolgálatra bocsátásukat oly időben kell kérelmezniök, hogy annak időtartamába a kezelői tanfolyam és kezelői vizsga idejét kitevő hat hét is belessék.

Orvtámadás. Schweller László nándorhegyi őrsbeli csendőrt, ki július 21-én este eltávozási engedéllyel Bisztracseres községbe ment, ott este feltüz órakor Boldea Jordán és Avramucz Juon bisztracseresi lakosok lakosok orozva megtámadták és kövekkel fején és halántékán súlyosan, de nem életveszélyesen megebesítették. A támadók elfogattak.

Ellenszegülés. Bakonyi István és Csokonai Imre egervári őrsbeli csendőrökből állott járőr, július 24-én, Győrvar község határában egy lopásban gyanus cigánykaravánt tartóztatott fel, s azt a nyomozás bevezetése céljából Győrvarra kísérte. A karaván kísérése közben, Forgács Szelenze cigánynő jeladására a karaván hirtelen megállott és a járőrt körül fogva a további kísértetésnek ellenszegült, miközben Forgács György cigány nyitott zsebkéssel Bakonyi csendőrré rohant, mire Bakonyi csendőr, minthogy a cigányok által a járőr már amúgy is körül volt véve, a támadó cigány ellen egy lövést intézett, mely lövés után a cigány az ítszéli árokba fordulva meghalt. A fegyverhasználat után a karaván a további ellenszegüléssel felhagyva, a győrvari őrsre kísértetett.

Kérelmek. Ocskó Mihály, Komárom megye Udvard községben állomásozó csendőr kéri a m. kir. csendőrségnél szolgáló Stigler V. nevű egyént, kinek rendi fokozatát nem ismeri, hogy egy elveszett csomagja ügyében címét vele mielőbb közölje. — Görög Mihály cs. ez. őrmester kéri az 1905. és 1906. években Boreán velem együtt szolgált Válka Pál cs. ez. őrsvezetőt, hogy címét vele közölje. — Deli P. Ópáva községben állomásozó csendőr kéri a III. sz. csendőrkerület állományában szolgáló Pap Pál I. és Szarka Elek csendőröket, kikkel Szilvásvárdon, továbbá Gerenda Gyula cs. ez. őrmestert, kivel 1911-ben Egerfarmoson és végül Radicev József csendőrt, kivel 1911-ben Mezökövesden együtt szolgált, hogy ezimüket fontos okból vele közöljék.

KÜLÖNFÉLÉK.

A hangyákról. A hangyák serény futkározásukkal és társadalmi életükkel már a legrégebb népek figyelmét magukra vonták. Földrészünkön a fajok száma nem nagy, de annál nagyobb az egyének száma. Mindenütt látjuk őket sürgölődni, erdőkben és mezőkön, kertekben és zsombékok között. A magyarországi hangyák két családba tartoznak: a Formicidák és Myrmicidák alcsaládjába. A hangyák társadalmában rendszerint hímeket, nőstényeket és dolgozókat találunk, de sokszor katonákat is. A dolgozók visszafejlődött nőstények (ügymint a dolgozó méhek). Érdekes az a viszony is, a mely a hangyák és más állatok között fönmáll. Sok állattal élnek barátságos viszonyban. Több természetvizsgáló egész életét szentelte e viszony tanulmányozására. Kitént, hogy egyes fajok rabszolgákat is tartanak. Rendkívül figyelmenremeltő a hangyáknál az ivadékok ápolása. A hábokat kihordják a napfényre. Mintha ők is tudnának a modern nap- és légfürdő nevezetességéről és gyógyító erejéről. Egyes fajok kiemelkedő bolyt építenek, a melyen több kijáratot látunk. Blég kis fadarabot, vagy döglött bogarat dobni a bolyra, hogy rögtön nagy riadalom támadjon benne. Egyszerre elvesz ik fejüket, de lassanként higgadtabbakká válnak. Nagy szerepük van a természet háztartásában, mert ők takarítják el a bolytesteket. Ellenségük sok van a madárvilágban. Bábjaikat is eszik az örökké éhes éneklő madarak. A külföldi hangyák életmódjában még sokkal érdekesebb példákat találhatunk, mint a hazai hangyáknál. Hazánkban mintegy ötven darab hangyafaj él, de a legtöbb faj a meleg égöv alatt tartózkodik. A hangya agyveleje igen kicsiny és az apróbb fajoknál csak nagyítóval látható. Az agyvelő súlya csak háromszázadrésze az egész testnek és mégis magasabb értelmiségük van, mint a méheknek. Az értelem náluk valószínűleg azért fejlődött ki jobban, mert náluk az állami élet sokkal korábban kezdődött, mint a méhekénél. A hangyák messzire elmászkálnak a levéltetvek után. Látjuk őket a diófák levelén, a rózsza szárán és számos más növényen. A levéltetvek édes nedveit nyalogatják. A hangyákkal összesen 1263 izeltlábú állat él jó barátságban; ezek közül 1009 faj bogár, 27 lepke, 18 légyféle, 7 egyenes szárnyu, 72 poloska, 26 pók, 9 rák. A hangyák fegyvere a hangyasav. A nép közvényét gyógyítja velük. A hangyák működését sokféle szempontból lehet megfigyelni. A legőbb megfigyelő hibázik azáltal, hogy az emberrel és emberi társadalommal hasonlítja őket össze, pedig a hangyák egészen más természetű lények. A mi a hangyaállam népességét

illeti, a többek közt a következő számadatokat sikerült megállapítani a megfigyelőknek. Egy bolyban megolvastak 22.580 felnőtt hangyát és 13.500 lárvát, de ennél meg sokkal nagyobb társadalmak is vannak.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük emélfogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

999. Ajánlatos az őrsparancsnokság útján a szakaszparancsnokságtól az engedély kieszközölését kérni.

Rákóczi. A nősülési engedélyt a kerületi parancsnokság adja meg, kérdésre tehát csak annyiban adhatunk felvilágosítást, hogy egy oly rendeletről, mely szerint csak őrsparancsnokoknak adható meg a nősülési engedély — nem tudunk semmit.

Tudakozódó csendőr. Kérdése a fegyelmet érinti; nem adhatunk felvilágosítást.

Internatus. Olyan iskola nincs.

Alföldi. Lehet pályázn. — próbaszolgálat szükséges.

D. Legközelebb.

D. P. nyugdíjas csendőr. Nyujtson be egy kérvényt a m. kir. belügyminiszterhez.

A bélyeget lapunk javára bevételeztük.

B. P. 1876. Az elsőbbség nézetünk szerint out illeti meg.

E. B. A 3. osztályú íróvá való előléptetés nincs befolyással a szolgálati elsőbbségre. A bélyeget lapunk javára bevételeztük.

Gyopár. 1. A tűz fölötti levegő felmelegszik, kitágul és így fajsúlya könnyebb lesz, minek következtében felfelé torokszik, alulról pedig a hideg, nehezebb levegő tödul a tűzhöz a azt erősebb égésre bírja. Minél magasabb a kémény, annál nagyobb a felfelé torokzó levegőoszlop, s így a tűz is annál jobban ég.

2. Ha a késedelem nem jár veszélyvel, akkor az ily eljárás szabálytalan.

3. Altvá rövidlebb az út.

4. Nem tudjuk.

5. Nem használhatja.

Csendőrélet. 4 korona előzetes beküldése mellett.

4444. Feltétel nélkül beszámítják.

Határozati csendőr. Eltávozási engedély szükséges, de a kerületi parancsnokság ettől eltekinthet.

B. J. csendőr. Ha a csendőrségi szolgálati idő megszakításra 2 éven túl nem terjed és visszalépése még védkötelezettségének tartama (10 év) alatt történt, úgy az előző csendőrségi szolgálati ideje után esedékes pótdíjra igénye van.

Kiváncsi. Forduljon a helybeli előjárósághoz, azok majd rendezik a kérdést.

Dunaparti. I. Szolg. szab. I. rész, 267. pont, a) alpont, utolsó bekezdés. II. A rendfokozat mérvadó.

1881. A II. szolg. ut. 29. §-a mérvadó.

Nilus. Nézetünk szerint igen.

1886. 1. Nem. 2. Semmi.

Katona. 2. Sajtójából. 2. Nem. 3. Nem.

Kadét. 1. Nem. Természetesen ingó!

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Büntetőjogi döntvénytár.

Felmentés a zsarolás vétségének vádja alól, mikor a vádlottnak a levelek megírásával és elküldésével nem vagyoni haszon elérése volt a célja, hanem azokkal azt akarta elérni, hogy a címzett bontsa fel az eljegyzését azzal a nővel, kit a vádlott óhajtott feleségül venni.

(Curia, 1911 augusztus 30. 5878. sz. a. I. Bt.)

Valamely nemzetiségnek a másik ellen gyűlöletre izgatása csak akkor forog fenn, ha izgató nyilatkozatok tétele alkalmával azon nemzetiség tagjai is jelen vannak, mely nemzetiségben a tettes gyűlöletet akar kelteni.

(Curia, 6878/1911. számú határozata.)

I. Vádlottnak az a tette, hogy a birtokában volt idegen tulajdont tevő magtárt faburkolatának szétszedése által megrongálta, majd a szétszedett faanyagot is részben tüzelésre felhasználta, részben elhordatta s ekként a magtártól való elválasztás folytán ingóvá vált faanyagot, mint reá nézve idegen dolgot eltulajdonította, nem a Btk. 421. §-ába, hanem annak 355. §-ába ütköző büntetendő cselekmény. — II. A Btk. 359. §-ában meghatározott, sikasztásnak tekintendő büntetést vagy vétség, a Btk. 357. §-a. illetve az ebben felhívott 338. §-a szerint való minősítésre befolyással nincs.

(Curia, 1912 ápr. 2. 2405/1912. sz. a. III. Bt.)

Vádlottnak az a tette, hogy a sértett céget üzletnyitás kilátásba helyezésében nyilvánuló fondorlattal tévedésbe ejtette, ily módon nagy mennyiségű árunak hitelben való eladására rábirta, üzletet azonban nem nyitott, az árukat eladta, azok vételárát magának megtartotta s ekképen a céget megkárosította, csalás.

(Curia 1912 ápr. 10. 2596/1912. sz. a. I. Bt.)

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Athelyezettek:

1912 augusztus 15-ével:

Fonyó László, VI. számú csendőrkerületbeli hadnagy, nagykanizsai szakasparancsnok, hason minőségben ugyanazon csendőrkerületnél: Szekszárdra;

Rácz László, V. számú csendőrkerületbeli zászlós, ideiglenes szakasparancsnoki minőségben a VI. számú csendőrkerülethez: Nagykanizsára.

Várakozási illetékekkel szabadságot tartott:

Márton Antal, m. kir. VI. számú csendőrkerületbeli törzsőrmester, a megajtott felülvizsgálat alapján, mint „jelenleg szolgálatképtelen”, 1912. évi augusztus hó 1-től számítható hat hó tartamára.

Választott lakholy: Pécs.

Kinevezettek:

1912 július 1-ével:

csendőr járásőrmesterekké:

Schnobel István, őrmester (1. rangszám) a IV.,
 Kléga Pal, „ (2. „) az V.,
 Nyiri Sándor, „ (3. „) a II.,
 Fodor Imre, „ (4. „) a IV. és
 Hulpuj György, „ (5. „) az I. számú
 csendőrkerület állományában.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Dunka László csendőr, két embernek a vízbeulás veszélyéből nehéz körülmények között történt kimentéséért.

Báró Gyula őrsvezető cz. őrmester, mert mint segéd-tisztai segéd munkás a kerület állománya kiegészítési ügyeinek elintézésénél a kerületi segéd tisztet közel öt éven át kiváló képességeivel, pontos szakismeretével és lankadatlan szorgalmával kimagasló eredménnyel támogatta.

Bozsódi Zsigmond járásőrmester, a közbiztonsági szolgálat terén hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt, mindenkor tanusított kiválóan buzgó és igen eredményes tevékenységeért, alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetéseért, megbízhatóságáért, úgy a saját, mint alárendelt őrszeinek jó rendben tartásáért és helyes irányításáért.

Nyilvánosan megdicsértetett:

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Vigh József miskolci szárnybeli csendőr, két embernek a vízbeulás veszélyéből nehéz körülmények között történt kimentése alkalmával iáőrvezetőjének határozó támogatásaért.

Pénzbeli megjutalmazás.

A m. kir. belügyminiszter úr sz. 1912. évi 91,481/V—b. számú rendeletével a közbiztonsági szolgálat terén kiváló buzgalommal kifejtett eredményes tevékenységükért az V. számú csendőrkerület állományába tartozó Modródszki József járásőrmesternek 150, Tóth Zsigmond csendőr cz. őrmester és Gyurcsik Lajos csendőrnek pedig 50—50 koronából álló pénzjutalmat adományozott.

Előléptettek:

1912 július 1-ével:

A m. kir. IV. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Kovács József I., Szabó István I., Hornyák János, Szabó Mihály II., Cziko Károly és Kovács József őrsvezető cz. őrmesterek, **őrmesterekké**; továbbá

Bende János, Ragozsán Cyril, Balla Alajos, Czeglédi Mihály, Tóth István III., Doros István és Dénes Péter csendőr cz. őrmesterek, **őrsvezető cz. őrmesterekké**.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, hár, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költséget díjlatlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kérésre.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Gergely Sándor és Schweighardt Antal csendőrök
továbbá

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Volosin Károly, Strtlea Márián, Pető István, Miltse-
vits Ignác, Takács József I., Buza András, Balog György,
Nekrsale Vazul, Szirák István, Sipos Gábor, Strébeli
János, Szilágyi Lajos, Csaknád János, Szabó Péter,
Iványi Imre, Janik Károly, Varga János I., Bábai János,
John Károly, Zoó István, Pap Dániel, Schulla Nándor,
Molnár István, Kempf Lajos, Petrisce László, Török
István, Keszthelyi István, Kingya Aukszent, Lipcsey
István, Nagy János, Bónya Simon, Janka János, Bellák
Rezső, Geiger Mátyás, Bodó Gábor, Teleki László, Ker-
tész Márton, Abraham Mihály, Belenszky Károly, Griga
György, Maksa József, Gergely József, Szöllősi András,
Sztupár György, Németh István I., Bodnár József II.,
Horváth Vendel, Orbán Balázs, Binda Gusztáv, Tkács
János, Bankó Mihály, Prálya László, Kipilla György,
Czanner Ágoston, Ferencz József, Ádám József, Tóth
János II., Varga Ferencz, Sütő András, Dávid András
és Cserényi Imre csendőrök; végül

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Rigó Dávid, Biró Pál, Bazsika Lajos, Szakala András,
Komjáti Pál, Dani József, Németh Gábor, Sümegi Jó-
zsef, Gyimóthi Pál, Varga Sándor, Szász Imre, Szent-
györgyi László, Vendég Antal, Nemes Mátyás, Büki
János, Bitter Ferencz, Eberhardt Károly, Fodor Antal,
Horváth József X., Hersits Mihály, Hir János, Kuti
János, Kiss István I., Kocsis István, Ladányi László,
Markotán Imre, Milkovics István, Nagy Mihály, Nagy
Károly, Nikolin Márk, Nyerges Benjamin, Odor Imre,
Osváth Gábor, Pandur Ferencz, Simon József II., Szabó
István, Tóth György, Tatár János, Varga Ferencz I.,
Szücs Ferencz, Koczor Ferencz, Lidi Flórián, Lóki Já-
nos, Horváth István I., Szikszai János, Surányi Albert,
Zsin Ferencz, Nagy János VII., Ambrus Lajos, Kardos
János, Szentpéteri Vendel, Dezamits János és Erdélyi
László csendőrök.

Katonai szolgálati jel:

Az I. oszt. legénységi katonai szolgálati jellel elláttattott:
a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Erdős Mihály járásörmester, 1912 július 9-én és Bo-
zsódi Zsigmond járásörmester, 1912 július 11-én;
a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Hunyadi József járásörmester, 1912 június 8-án.
A II. oszt. legénységi katonai szolgálati jellel elláttattott:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Bielz János őrsvezető cz. őrmester, 1912 május 19-én;
a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Józsa József csendőr cz. őrmester, 1912 jun. 12-én;
a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Karczagi Károly őrsvezető cz. őrmester, 1912 április
11-én;
a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Takács Mihály csendőr cz. őrmester, 1912 jul. 5-én.

Névváltoztatás.

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Ártyán András csendőr, a m. kir. belügyminiszter
urnak 1912. évi 97,057/VI—a. sz. alatt kelt engedélye
alapján, vezetéknevét «Békes»-re változtatta.

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Rosza Gábor próbacsendőr, a m. kir. belügyminiszter
urnak 1912. évi 84,557/V—a. számú engedélye alapján,
vezetéknévét «Rózsa»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Kovács József csendőr cz. őrmester, Gál Ágnessel,
1912 május 14-én, Kövenden,

Pál Mihály csendőr cz. őrmester, Barabás Rozáliával,
1912 július 6-án, Kézdiszentléleken.

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Fodor István őrsvezető cz. őrmester, Demeter Máriá-
val, 1912 május 8-án, Budapesten.

Gömöri Mátyás járásörmester, Frank Annával, 1912
június 29-én, Csavolyon.

Péterfi Péter őrsvezető cz. őrmester, Zádori Jolánnal,
1912 július 4-én, Kossuthfalván.

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Iváncsik András csendőr, Mihálka Máriával, 1912
április 25-én, Petrován.

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Mitana Márton csendőr cz. őrmester, Pobezsál Anná-
val, 1912 június 4-én, Puhon.

Lezsák István csendőr cz. őrmester, Belony Máriával,
1912 július 10-én, Trencsénmakón.

Szücs Sándor csendőr, Szücs Erzsébettel, 1912 jun.
2-án Kisoroszin.

Zsilka István csendőr, Gyuros Margittal, 1912 június
29-én, Nógrádszennán.

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Cziráki Vendel csendőr cz. őrmester, Tivald Pauliná-
val, 1912 július 2-án, Nagyszentmihályon.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

**Könyvnyomda,
könyv-, papir- és
írószer-kereske-
dés, a magyar kir.
csendőrségi hiva-
talos nyomtatvá-
nyok legnagyobb
raktára.**

*Honvédelmi miniszter ur őnagyméltósága által 5242/912. sz. a.
rendszeresített újfajta sapkák, nemkülönben az összes felszerelési
cikkek, nyári sziürke és fehér ezernakeztyük raktárunkon a leg-
jutányosabb árban kaphatók.*

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Panaszok az egész vonalon.

«Minden állásnak meg vannak a maga terhei» mondja a magyarba átültetett német példabeszéd; talán az egyedüli szabály kivétel nélkül. Bármerre tekintünk is, nincs egyetlen ember, akinek nem volna valami panaszolni valója. Az egyiknek sok, a másiknak terhes az a munka, amelyet hivatása reá ró, ez nincs meglegedve a fizetésével, mert *szemle* az nem áll arányban képzettségével, munkájával, amaz pedig az előmenetele miatt panaszkodik; hiába küzdök, hiába fáradok — úgymond — semmiféle eredményt nem tudok felmutatni; befelé pedig azt gondolja magában: a protekciós-nak áll a világ!

S ennek a sok panaszkodásnak mi az alapja? A legtöbb esetben saját erőnknek, tudásunknak, egyéni értékünknek *túlbecsülése*.

Ebből fakadnak az elégtelenség mérges illatu virágai, amelyek megmételtyeznek egy egész életet, tönkre tesznek szépen indult pályákat, ezek gyilkos hatásának tulajdonítható az, ha egy jobb sorsra érdemes ember az egész világgal s önnönmagával is meg hasonlik, ha embergyűlölő lesz belőle, holott egy kis önmegtartóztatás, felismerése a való helyzetnek és nem túlságos tömjenezése saját nagybecsült énjének megtarthatták volna a helyes uton, amely őt egy nyugalmas, megelégedett és gond nélkül kor biztos révébe vezethette volna.

Hány tönkrement exisztentia jutott már — sajnos, nagyon is későn — arra a tudatra, hogy balsorsát senkinek, csak saját magának tulajdoníthatja. Késő volt; az elkövetett hibát többé helyrehozni nem lehetett.

Nálunk a csendőrség kebelében is sok a panasz. Sok és annyiféle, hogy nincs ember, aki azokat össze tudná foglalni. Alaposak-e, nem-e, ki tudná azt más sérelme nélkül megmondani?

És ha összehasonlítjuk a múltat a jellel, igazán gondolkodóba kell esnünk afelett, vajjon mi tehát a tulajdonképeni oka a panaszoknak? . . . Nem kell ide statisztika, teljesen felesleges mélyreható okok után kutatni s kárbaveszett fáradság lenne a panaszok alapját vizsgálni, mert ezeknek a melegágya ma már a levegőben van, az ok közen fekvő, csak hogy nincs ember, aki azokat teljesen felismerje s így orvosolni is tudná.

A mai, szocialista eszméktől átítatott kor emberei a panasz csiráját már az anyatejjel szívják magukba s

azok a viszonyok, amelyek között a mai csecsemő fejlődik, felnő, emberre lesz, nem alkalmasak arra, hogy az elhintett mérges magot az ember természetéből kiküszöböljék, hanem ellenkezőleg nagyon is buja tápot adnak neki, hogy már idő előtt terebélyes fává nőjje ki magát.

A gyermek még egészen zsenge s az asztalnál már azt hallja, hogy atyja zugolódik a sors mostohasága ellen; fogékony lelke minden egyes szót megragad s bár annak az értelmével nincs tisztában, mégsem felejt el. Ő atyjában természetesen a férfi mintaképét látja s önkénytelenül elsajátítja magának atyja szokásait, a későbbi korban utánozza azokat s mire már kifejlődött, a sok panasz, a sok méltatlankodás megmételtyezték már lelkét, a mag kikelt, sőt már gyümölcset is hoz, amennyiben most már nemcsak a család fő panaszkodik, hanem a fia is.

Nem szándékom, ennek a felállított tételnek a sértetelenségét hangoztatni, de bátran állíthatom, hogy az elégtelenség csirája a legtöbb esetben így és ezen az uton jut az emberbe s így a panasz fészke nem magában egy intézményben, egy testületben keresendő. hanem annak az intézménynek, annak a testületnek a tagjaiban. Egy erkölcsi alapon nyugvó, közhasznú intézmény sohasem lehet rossz, sohasem lehet oly szervezetű, amely tagjai erejének, tudásának, becsületének likvidációját lebetövé tenné, mert maga az eszme, amelyért az az intézmény létesült, a cél, amelyért küzd, mindig nemes, mert minden rosszindulatu tendenciától; éppen ezért nem szabad, de nem is lehet a baj, a panaszok kiforrását magában a testületben, hanem mindig annak az egyénileg egymástól teljesen elütő, életnézetükben és gondolkodásmódjukban egymástól mindenben különböző tagjaiban kell keresni.

Általánosan. Európaszerte elismert tény, hogy a magyar csendőrség egyike a legszebb és legjobban bevált intézményeknek. Efelett nem lehet vitatkozni. Aki csak félig-meddig ismeri Magyarország ujjabkori történetét, az teljesen tisztában van azzal, hogy mit jelentett buzánkra úzó a magyar csendőrség szervezése. Egy ilyen fényesen bevált intézmény szervezete nem lehet tehát kiforrása a panaszoknak, sőt ellenkezőleg, hiszen olyan sziklaszilárd alapon nyugszik, amely eleve kizár minden kételyt, a baj tehát nálunk sem magában a szervezetben, hanem a csendőrség egyes tagjaiban keresendő.

STOWASSER JÁNOS osztrácsi és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Első magyar vill. erőre berend. hangsz. r-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Afánja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.** 6

Vannak még tisztjeink, vannak altisztjeink, akik a magyar csendőrséget szervezése óta ismerik, akik végig küzdöttek egy egész emberöltőt ezen a mai rögzös pályánkon; akik nem ijedtek meg a kezdet nehézségeitől, hanem mindvégig becsületesen, teljes odaadással, szorgalommal és ernyedetlen kitartással, a lelkiismeretes ember egész erejével azon fáradoztak, hogy a magyar csendőr hírnevét megalapozzák, azt öregbítsék és szent ereklje gyanánt tündöklő tisztaságban adják át a későbbi nemzedéknek, a — nem mindig hálás utókornak. Vajjon honnan meritették derék elődeink azt az erőt, amelylyel oly dicsőségteljesen megállották helyüket? . . . Saját, becsületes énjüktől! Abból a puritan, önzetlen magyar szívből, amely hevülni tudott minden szépért, jóért, mindazért, ami szeretett hazánk elárvult ügyét előbbre vinni volt hivatva! . . .

Elődeink odaadó munkásságának köszönhető a magyar csendőr nimbusa, elődeink önzetlen fáradozásának gyümölcsét élvezzük mi nem mindenben hálás utódok anélkül, hogy esziinkbe jutnának azok a keserves idők, amelyek a régi csendőröknek osztályrészül jutottak!

Panasz? . . . Mindenesetre volt akkor is, de nem a mai formában! Legalább én még nem hallottam a régi gárda egyik tagjától sem olyan panaszt, amely a mai elégedetlen és türelmetlen felszólalásokhoz hasonlított volna. Baj több volt akkor, mint ma, de az emberek voltak mások!

Tudja Isten! Talán higgadtabban, nyugodtabban mérlegették az eseményeket! Nem mentek fejjele a falnak, mint manapság, amikor mindenki törtet, lőt-fut, fűhöz-fához kapkod, csak hogy egy kis anyagi előnyt biztosítson magának, mitsem törődve azzal, hogy saját énjének illetéktelen módon való előbbretolásával, másoknak, bajtársainak érdekeit sérti, bajtársainak, akikkel jóban, rosszban osztozkodni köteles, mert így parancsolja azt nemcsak a szolgálati szabályzat, hanem a nemes, fenkölt gondolkodásmód, a szívjóság és az emberszeretet örök tana!

Anyagi előny! . . . Igen! Ez indító oka, titkos mozgató rugója minden egyes tettünknek! Mit törődünk mi azzal, vajjon embertársunk ében hal-e, elpusztul-e a kórágyn, csak a mi asztalunk ne szenvedjen hiányt! Dúskáljunk minden jóban, amíg lehet s ha megcsömörlöttünk a sok édességtől, akkor krokodiluskönnyekkel szemünkben kezdjük a panaszt előlről, méltatlankodjunk a sors mostohasága ellen, mert manapság panaszkodni *muszáj*, akár van rá ok, akár nincs.

A napi 80 krajczáros zsolddal tisztességesen megélt elődeink békeségben megvoltak. Józan, becsületes életmód volt minden örsön, akárcsak egy tiszt családban. Ma a próbacsendőrnek kezdő 900 kor. zsoldja s az ujonnan kiadott illetékszabályzatban megállapított és már folyósított vezénylési és egyéb pótdíjak szinte meghaladják a régi őrmester javadalmazását!

Igaz, változtak a viszonyok! Akkor a napszámos

30—50 krajczárt keresett naponta, ma a minimális bérbárom korona. De ha figyelemmel kísérjük csak a lefolyt évtizedben életbeléptetett reformokat, nem szabad egy szót sem szólnunk, hanem hálával és elismeréssel kell adoznunk mindazoknak a magas tényezőknek, akik követve a mai pénzéhes korszak hangzatos jelszavait, nem is fokról-fokra, hanem rohamosan emelik a csendőrlegénység javadalmazását, hogy ezen a téren is biztosítsák a legénység nyugodt, biztos megélhetését, hogy megszüntessék azokat az okokat, amelyek a panaszkodás kiváltására némileg is csak alkalmasak lehetnek.

Mondom, az utolsó évtizedben nem volt hiány reformokban!

Általános volt a panasz, hogy a csendőrlegénységnek meg van nehezítve a nőülés! . . . A nők létszáma 100%-kal fel lett emelve! Megszüntek a panaszok? . . . Dehogy szüntek! Most meg az a baj, hogy a nők csendőrnek nehéz a megélhetése! De a legnagyobb baj az, hogy a sok nő miatt alig 2—3 csendőr tartja fenn a közzgazdálkodást, amelyet a kinstár által kiutalt fenn tartási pótlék sem képes rendbehozni, mert az általános drágaságot az örs közzgazdálkodása épen úgy megérzi, mint akármelyik magan háztartás!

Ki emlékszik arra, hogy tíz évvel ezelőtt egy örs könnyre vásárolta volna a húst, a fűszert stb? . . . Ma már másként nem is tudna meglenni! Mi ennek az óriási hátránya? . . . A nőtlen legénység *előre él!* Amit januárban fogyaszt, azt csak a februári illetékéből fizeti ki!

Sok volt az egyfolytában tartó 36—48 órás önjárat! Most nincsenek! Használt valamint ez a reform? . . . Dehogy! . . . Most az a baj, hogy folytonosan szolgálatban áll a legénység!

Még számos újítást hozhatnák fel! De minek? . . . Az egész vonalon újítások vannak, célszerű, üdvös dolgok, közhasznú, elsőrendű szociális vívmányok, amelyeknek létezéséről egyszerűen tudomást veszünk, anélkül, hogy azokat kellően értékelni tudnók, de elsőrendű kötelességünknek tartjuk: újból és újból panaszkodni, minden alapos ok nélkül, csak pusztán megszokásból és főleg azért, mert panaszkodni *muszáj!*

Nem szándékoztam erről a tárgyról annyit írni, de a gondolatok egymás után tódulnak s papírra kell vetnem őket, nem félve a megbíráltatástól, mert meg vagyok győződve arról, hogy helyesen gondolkozom, mit sem törődve azzal, hogy sok embernek talán nem épen inye szerint való ez a tárgy.

Ha a panaszkodók csak annyi fáradságot vennének maguknak, hogy kezükbe vennék a zsebkönyvet és megnéznék az abban közölt állománykimutatást és kiszámitanák maguknak tisztán a legénység zsoldját, önkénytelenül is arra az eredményre kellene jutniok, hogy követeléseik, panaszai túlzottak! Tudják-e azt, hogy a legénységnek csak a nyugdíjba számitó zsoldja és szolgálati pótdíja évenként a tíz millió koronát meghaladja?

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmákosabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ara K 1.20. — Kapható minden gyógytárban.

Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozól ingy. postai szállítással.

Beretvás-pastillát

Kapható minden gyógytárban.

Hol vannak még az óriási összeget kitevő átalányok és egyéb természetbeni járulékok? Hol a nyugdíj és a végkielégítés címén kiutalás alá kerülő százazrek évenként?

Nem kell nagy számtani tudomány ahhoz, hogy ki lehessen számítani azt, vajjon egy csendőrnek mennyi az évi összajadalmazása, belérvé természetesen az összes járandóságokat. Az átlagos összeg hozzávetőlegesen meghaladja az 1800 koronát évente. Kérdem, nem tisztességes, nem jó fizetés ez azért a munkáért, amit a csendőr végez?

Az új illetékszabályzatban a zsold, a pótdíj stb. emelése csillag alá van véve s ez a széljegyzet magyarázata szerint azt jelenti, hogy ezen illetékek csak akkor lépnek érvénybe, ha azok kellő fedezetéről az állami költségvetésben gondoskodás történik. Ez természetes, mert az idej költségvetésben nem állanak rendelkezésre azok az óriási összegek, amelyek ezeknek az új illetékkiszabásoknak folyósításához szükségesek.

Érdemes volna foglalkozni ezeknek az üdvös újításoknak rendkívüli nagy horderejével, de ez még nem teljesen időszerű. Czélszerűnek tartom azonban rámutatni a vezénylési pótdíjak rendezésének pénzügyi kibatásaira, mert ezek kizárólag a csendőrlegénység legközvetlenebb érdekeit érintik, még pedig oly mérvben, hogy azt első pillanatra maguk az érdekelték sem biszik s akkor lesznek meglepődve, ha a legközelebbi zsoldfizetés alkalmával nem várt és nem remélt összegeket vesznek fel.

Az őrzőjratok jelenlegi beosztása mellett egy-egy őrs legénységének havonta átlag nyolcz kor. vezénylési pótdíj jutott. Május 1-től kezdődőleg ez a vezénylési pótdíj minimálisan számítva 300%-al emelkedik s így örsönként és havonként legkevesebb 24 koronát fog kitenni, ami az összes őrsöket számítva, havi 3200, vagyis évi 860,000 koronát tesz ki kikerekített összegben. Egy-csendőrre tehát évente 86 kor. többlet esik kizárólag csak a vezénylési pótdíjak rendezése következtében. Nagyon szűken számítottam, valóságban többet fog kitenni. Ha ehhez még hozzávesszük a különféle átalányemeléseket, akkor bátran állíthatjuk, hogy az illetékemelés május 1-től kezdődőleg fejenként és évenként legkevesebbet számítva 100 kor. illetékjavulást jelent.

De ez csak egy kis töredéke azoknak a rendkívüli nagy horderejű emeléseknek, amelyeket az újonnan kiadott illetékszabályzat magában foglal.

A zsold és szolgálati pótdíjaknak az emelését mindenki az újján kiszámíthatja magának, nemkülönben a főzönök bérhozzájárlását is; komplikáltabb azonban már a futási átalányok rendszeresítése következtében elő álló új terheknek pénzértékére való átváltoztatása.

Ugyancsak átlagosan és nagyon keveset számítva minden őrsön lesz legalább három fűtendő helyiség egyenként és havonként 5½ mm tüzelő anyaggal, ami havonként — a fának méterműzsáját csak két koronával számítva — örsönként, 33 koronát vagyis összesen 66,000

koronát, egy télen át pedig 396,000, kereken 400,000 koronát tesz ki.

Ezekből a csak bozzávetőlegesen megállapított számokból láthatja mindenki, hogy a csendőr anyagi helyzetének javítása mily óriási lépésekkel haladt előre! Olyan reformok ezek, amelyek *pénzügyileg* is kielégíthetnek minden egyes csendőrt s remélhetőleg megszűntetik e téren a panaszkodás alapját.

Az az ember, aki a mai viszonyok között olyan előképzettséggel, amilyennel a legtöbb csendőr rendelkezik ilyen javadalmazás mellett még panaszkodik, az vagy nem tudja, hogy mit mond, vagy csak azért panaszkodik, mert az már neki második természete s anélkül el nem lehet.

A testi és lelki rendellenességek a közbiztonsági szolgálat szempontjából.

Írta: Argay Ferencz csendőr-főhadnagy. (Vége.)

Természetesen a gyilkosok között is akad zseniális ember, aki a méltó büntetést elkerüli, de ezek vagy nem rendellenes tulajdonságokkal bíró emberek, vagy ritka kivételek. Példának említem fel a londoni Jacket, a hasmetszőt, aki legalább 17 nön követett el kéjgyilkosságot s egyszer sem vesztett rajta.

Volt már alkalmam kifejtetni, hogy a rendellenes lelki tulajdonságokkal bíró büntetett igen könnyen befolyásolható (szuggerálható). Ez az alapja azután annak a feltűnő hiuságnak, amely által a bűntevők el vannak telve.

A környezet, melyben él, a tisztességes munkát megveti, csak a bűntevést becsüli. De a megbecsültetésnek vannak fokozatai, s hogy annál nagyobb hirre, nevezetességre tehessen valaki szert, minél súlyosabb, feltűnést keltőbb bűncselekményt igyekszik elkövetni, sőt igen gyakran arról is gondoskodik, hogy cselekménye másnak tulajdonítható ne legyen. Ennek kedvéért azután még veszélybe is sodortatja magát: visszabagyja a belyszímen azt a titkos jelet (zínke), melyről saját társadalmában ráismernek, közli azokkal bűntevését, néha írásban levelezgetve teszi azt meg, máskor jegyzeteket, naplót vezet azokról, nem ritkán az is előfordul, hogy dícserekedve, minél nagyobb nyilvánosság előtt, bejelenti szándékolt bűntevését.

Utóbb említett eset fog a mi viszonyaink között leggyakrabban előfordulni. Sok titokzatos, sötét bűn köszönheti annak kiderítését, hogy a tettes szándékát nem tudta magában s titokban tartani.

Nagyvárosokban még ezeknél is jellegzetesebb a bűntettes hiusága. A gonosztevő szélesebb körben akar hírnévre jutni, a sajtóban akar szerepelni, beteges nagyra-vágyását izgatja az, hogy az újságok is foglalkoznak vele, volt eset arra is, hogy a bűntevő meg sem volt elégedve a reá vonatkozó közleményekkel s gondoskodott vélt érdemét kidomborító belyesbitésről.

BUTOR

késpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNEL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

Sokan hiúságukban gyökeredző elbizakodottságukban gúnyos leveleket hagynak vissza, mások az áldozat vérevel valamelyik álnevüket örökítik meg.

Bonnotnak a parisi rablógyilkosnak bolmija között feltalált végrendelet is ékes bizonyítéka annak, mennyire irányítja a hasonló fajtájú emberek cselekvését a hiúság, melynek kielégítéseért sem a mások, sem a saját életük nem túldrága.

• Híres ember vagyok, — mondja Bonnot — a dicsőség harsonája szétvitte nevemet az egész világon, felköltötte mindazok féltékeny irigységét, akik élnék-halnak érte . . .

Hogyne tántorodna el gyengeelméjű, könnyen befolyásolható ember a meggyőződésből fakadó ily diadalkiáltástól, hogyne akadnának bámulók és követők?

Szerencsére — amint láttuk — a hiúság és az ennek kielégítésére való törekvés támpontokat nyújt a nyomozáshoz is.

Az abnormis ember ritkán vallásos, de annál inkább babonás. Közismert tény ez, felesleges ezzel itt bővelben foglalkozni s ép ezért csak futólag említem, hogy a babonás hitből fakadó az a cselekvés, amelylyel a büntettes épen felfedezetlenül maradását akarja biztosítani, a nyomozásra sokszor előnyös befolyással lehet.

Hans Gross említi, hogy egyes büntetők cipőjüket, ürüléküket, egyéb tárgyaikat hagyták vissza mondott célból; persze az ellenkező eredményt érték el.

Ugyancsak futólag említem meg, hogy a személyi rendellenességek embere nagy előszeretettel viselkedik a tetoválás iránt. Ez is segítője a nyomozásnak, különösen akkor, ha kézrekerült egyén kilétének megállapítására van szükség. A tetovált rajzok, feliratok, jelek stb. erről sokszor felvilágosítást adnak, megjelölik foglalkozását, nemzetiségét, nevének kezdőbetűit, de különös ismertetőjelül is szolgálhatnak.

Egy besurranásos lopáson tettenért csavargót leplezett le igen ügyesen egy őrsparancsnok.

Nevét, illetékességi belyét a csavargó sehogy sem akarta megmondani, de a tetoválások nyomra vezettek. Többek között testén katonai szolgálata idejére emlékeztető tetoválások is voltak: az ezred s a század száma. Ez a felfedezés jó pár hónap büntetésbörtöletet jelentett a csavargó számára, mert lopásért már ismételten büntetve volt, ezért tagadta el kilétét: úgy látszik, járatos volt a büntetőtörvénykönyvben.

A testi és lelki rendellenességekkel bíró büntettes ritka esetben rendelkezik azzal a képességgel, hogy védelmét hathatósan elősegítse. Megengedem, hogy az igazat nem fogja megmondani, — már alaptermészete a hazudozás — de hiúságára bizonyítékot találhatunk abban is, ha tarthatatlan meséjéhez konokul ragaszkodik vagy ismételten változtat vallomásán, lényegtelen körülmények részletezésével védekezik, keresztkérdésekre pedig — mert következetesen alig képes gondolkodni — összezavarodik s egyebet feleletet nem ad.

A büntettes — hiúság itt is segítségünkre lehet — a legkonokabb tagadásra elszánt hűnös is nem egyszer szolgáltatott önmaga és társai ellen bizonyítékot, ha az ügyes nyomozó hiúságánál sarkalja.

Jellemző az is, hogy cselekvése után nyomban élet-szükségleteinek minél messzebb a nő kielégítésére törekszik az abnormis ember. Hogy úgy fejezzem ki magamat: nincsen türelme kivárni, míg büntetésének gyümölcse megéri és veszély nélkül élvezhető.

Életszükségletei: a nő, a kártya és a szesz.

Ezért láthatjuk, hogy a meggyilkolt nőt meg is becseltemti, még vértől csepegő kézzel a helyszínen eszik, még a rablógyilkosság színhelyén a czinkostársal leül kozakázni, hogy a zsákmányt megosztani ne kelljen.

Ezt tudni nem lesz haszontalan, mert hány gonosztevőt fogtak már el nyomban a büntetett után kocsmában dorbézolva, kéjházban orgiát ülve.

Áruló lehet a szesz és a szerető is. Abnormis büntettes e kettő nélkül el nem lehet. A szesz megoldja a nyelvet, a szerető pedig hűtlen vagy féltékeny lehet.

Végül még azt említem meg, hogy az ilyen, a hűnő újára tévedt rendellenes személyi tulajdonságokkal bíró ember a lejtőn ritkán áll meg, aligha tér vissza a becsületes életmódhoz. Lusta, a munkára állhatatlan, abba hamar belefárad, ellenben az élet gyönyörűségei nélkül élni nem tud.

Az ilyen emberek megfigyelése már sok súlyos büntetési eljárást megelőzött meg, még többet koplezett le.

V. A tanu rendellenes testi és személyi tulajdonságainak jelentősége a közbiztonsági szolgálatban.

A testi vagy lelki rendellenességekben szenvedő ember nemcsak mint büntettes, hanem mint tanu, illetve mint tanuskoló panaszos is kerülhet a csendőr elé.

Hans Gross azokat a tanukat, akik a nyomozásra hátrányosak lehetnek, két csoportra osztja, és pedig olyanokra, akik az igazat nem akarják megmondani s olyanokra, akik azt megmondani nem képesek.

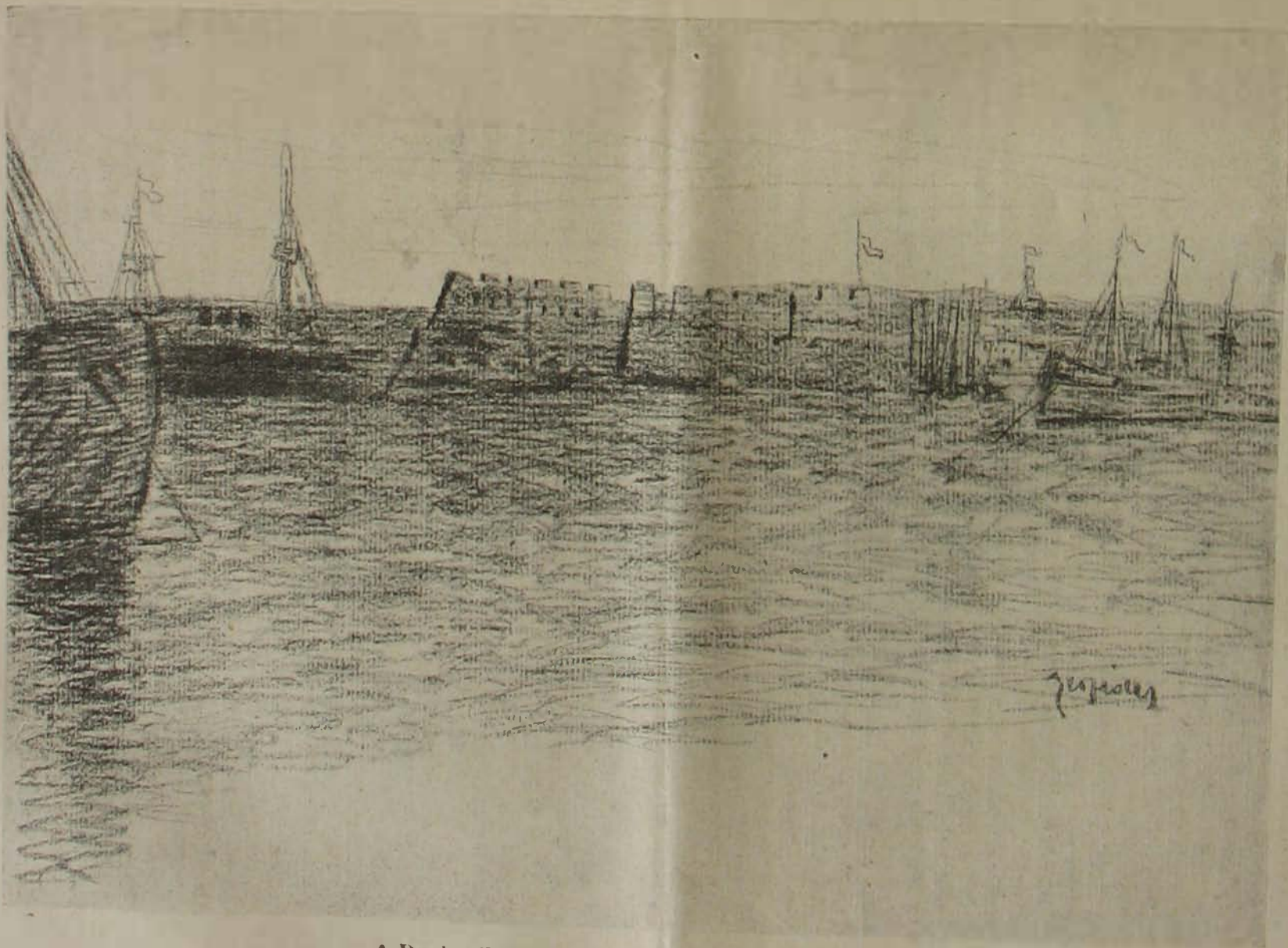
Utóbbiak csoportjába sorozhatók a mi emberek is. A hisztériás nők, neuraszténias, mániás férfiak nem egyszer okoztak már zavart; olyanok, akik sejszerűtlenül szenvedtek el, nagy ijedséget, rémületet állottak ki, szintén nagyon könnyen felesleges munkát adhatnak a közbiztonság közegeink vagy serde irányba terelbetik akaratlanul is a nyomozást.

Néhány évvel ezelőtt Budapest egész rendőrségét és a budai oldalon a fővárossal szomszédos őrsök csendőrlégénységét is felriasztotta és érthetően foglalkoztatta egy fiatal leánynak az a feljelentése, hogy a budai erdőben egy cigánybanda kirabolta, lemeztelenítette és erőszakot is követtek el rajta. Hosszas és terhes hajsza után végre az erdő egy félreeső helyén megtalálták a lány ruháját és kitűnt, hogy a lány panaszú nem egyéb, mint hisztériás alapu mese.

Merkur kerékpárok

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jóállás mellett. Csakély havi részletfizetésre. — Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. — Alkatrészekből és gummikból 20% árengedm. részesülnek. —
A jogszéket ingyen DÉRY EDE kerékpár és varrógép nagyraktár SZEGED.

A Dardanellákból. — Partrészlet, török örödményekkel.

Szöktetés, csábítás, nemi erőszak és a többi, az eretika körébe tartozó panaszoknál mindenkor ajánlatos az óvatosság, mert nem egyszer a hisztéria hélyegét viselő hamis vádak.

Kispesten nem régen került kézre egy csavargó lány. Ügyvéd lányának mondta magát. Zárdából szöktették volna meg s azután kéjtanyára adták volna el panasza szerint. Mondanom sem kell, hogy a nyomozás első lépései már kimutatták állításának valótlanágát.

Férfiaknál sem ritka a hamis vádaskodás egészen jó-biszemű alapon.

Egy előkelő férfiú attól a gondolattól nem birt szabadulni, hogy egy szerelmi légyottyjakor igen kényes helyzetben lefényképezték s ezt a képet majd zsarolásra fogják felhasználni. Ha panaszával orvoshoz fordul, az biztosan segíthetett volna a baján, de ehelyett a rendőrséghez fordult s ennek adott — bár alapszélküli — munkát s okot szolgáltatott egy nő molesztálására, aki szerencsére kéjnő volt s a dolgot nem fogta fel tragikusan.

Persze nem minden eset végződik ily szerencsésen, a hamis vádak és hamis tanúságtételek nem egyszer szépen induló egzisztenciákat tesznek tönkre, de okai lehetnek bírói tévedéseknek is.

Így egy esetben két halálos ítélet lett volna kimondandó egy hisztériás leány tanúzása folytán, és ami a legérdekesebb, a terbelteknek beismerő vallomása alapján, daczára annak, hogy a vádbeli cselekményben ártatlanok voltak.

Eltekintve attól, hogy ez a bűnügy sok irányban tanulságos, már csak azért is részletesebben foglalkozom vele, mert könnyű szerrel felvilágosít azokról a hibákról, amelyek majdnem bírói gyilkosságot okoztak.

A történet nem új keletű.

1786. év május hó 27-ikén Ziethen városból Landsberg felé vezető országúton, attól jobbra 2—3 lépésnyire egy fiatal ember bulláját találták. Lombokkal gondosan be volt takarva. Ruhája: sötétkék kabát, fehér gombokkal, vörös mellény, világoskék nadrág, szürke keztyű és harsnya és egy öreg nyakba való kendő. Pénz és értéktárgyak hiányoztak. Nyilvánvalóan rablógyilkosság történt, mert a hulla fején és arcán sérülési nyomok voltak, koponyája be volt szakadva, mellén és kezsein is ütések nyomai voltak láthatók. Boncsolás szerint a halál nyolcz nap előtt állhatott be.

Sikerült megállapítani az inquizitoroknak a hullánál talált vándorkönyvhől, hogy Sera nevű kalapossegéd az áldozat, továbbá hogy május 20-ikán látták utoljára élve és hogy 10 garas pénze, egy zsebkés és egy hálósapkája hiányzik, egyébként eredménytelen maradt a nyomozás.

1786. év nyarán a zietheni bíróságnál jelentkezett egy fiatal lány, aki a gyilkosságnál jelen volt s mindenről felvilágosítást adott. Beckmann Borbálának hívták, leánya özvegy Beckmannnak, aki Meccer Vitályos nevű emberrel élt vadházasságban és még két gyermeke

volt, a 20 éves Henrik és a 12 éves Keresztély. Mindnyájan csavarogva, koldulgatva, lopva, néha dolgozva éltek.

A gyilkosságról azt adta elő a lány, hogy Melcer és Henrik az év május havában egy vándorlót agyonvertek, 4 grast, egy hálósapkát és czipőjét elvették, a hullát galyakkal hatakarták. Anyja is segített a gyilkosságnál, ő azonban könyörgött a vándorló életéért s ezért Melcer őt is agyonveréssel fenyegette meg, mire családjától megszökött s azokat többé nem látta.

Hittek szavának, annál is inkább, mert minden szó a valósággal összevágott s a gyilkosság helyét, nemkülönbén a helyet is, ahova a hullát elrejtették, fel-találta.

Először Melcer került kézre. Még azt is tagadta, hogy a kérdéses időben Ziethen tájékán lett volna. Szerinte ebben az időben már sem Henrik, sem Borbála nem volt vele, előbbi 1784-ben, utóbbi 1785-ben vált el tőle, de midőn a gyilkossággal megvádolták, arca megváltozott, reszketés fogta el, ennek daczára bűnét he nem ismerte.

Keresztélyt, a 12 éves fiút nemsokára szintén elfogták, ennek előadása nővére vallomásával megegyezett, csak az áldozat ruházatára nézve volt attól eltérő.

Melcerrel szembesítették a két tanút, de ez megmaradt a tagadásnál.

A lány ekkor még egy gyilkossági vádat emelt Melcer ellen: 1785-ben egy ismeretlen asszonyt Henrik segítségével az erdőbe vitt, levetkőztették, földre dobták, agyontaposták, azután ketten — egy-egy lábánál fogva kettészakították.

Keresztély megerősítette a vádat azzal, hogy bár nem volt jelen, anyja elbeszéléséből tudott róla.

Midőn Melcer többi vádat meghallotta, a leghatározottabban tagadta annak való voltát, de a kalaposlegény meggyilkolását heismerte. Helyszini szemlét tartottak vele s ő is megtalálta a gyilkosság szinbelyét.

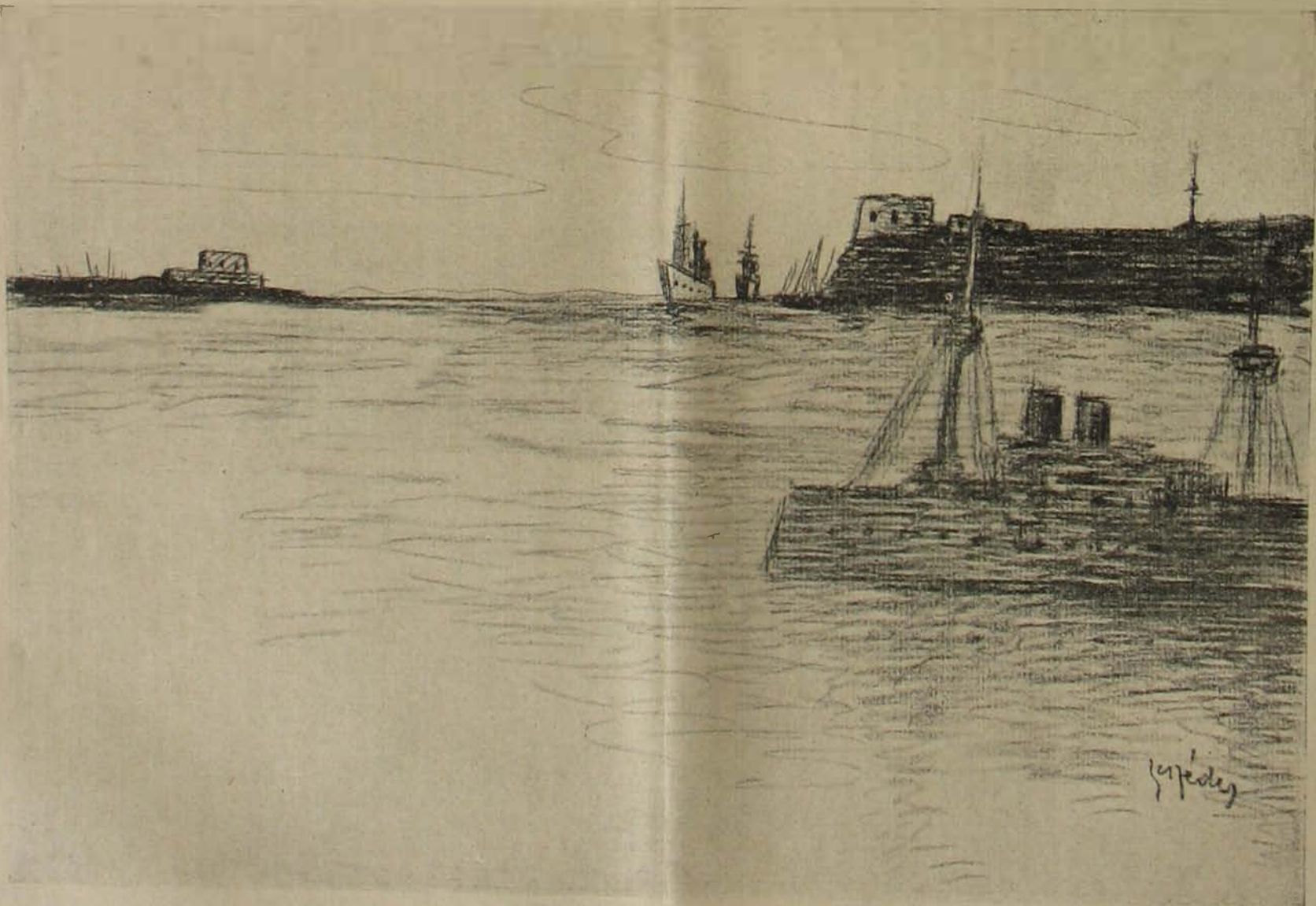
Ekkor került kézre a gyilkosság társtettese: Henrik. Már első vallomása beismerő volt s a gyilkosság szinbelyét is megtalálta, csupán az áldozat ruhájára nem emlékezett.

Így most már négy megegyező vallomás, és pedig a terbelteknek beismerő vallomása is rendelkezésre állott, csupán Beckmanné hiányzott, de erről kitűnt, hogy már nem él.

Szerencsére ítélethozatalra mégsem került a sor.

A bíróság a második gyilkosság vádját furcsának találta s ezért mindkét gyilkosságra nézve szélesebb körben indította meg a nyomozást s ekkor kitűnt, hogy sem a feljelentő lány, sem a gyilkossággal megvádolt Henrik nem lehettek a gyilkosság szinbelyén, mert akkor épen egész más községekben csalédként szolgáltak. Ezt nem egy, hanem husz tanu igazolta.

Borbála, midőn ezt eléje tárta a bíróság, őszintén elmondta, hogy hazudott. Egy idegen lány mesélt neki a gyilkosságról s mondta neki, hogy azt csak az ő esu-

A Dardanellákból. — Hajók a szorosban.

ládja követhette el. Ezt ő igaznak vette és szenttanának jelentkezett. A helyszínére sok ember kísérte ki, azért mutathatott meg minden helyet. Testvéreinek és mostohaanyjának beismerő vallomásai pedig arról győzték meg, hogy igazat mondott.

Persze ezek után a két vádlott is visszavonta beismerését s azt adták elő, hogy az inkvizitorok által fenyegetve és befolyásolva voltak a beismerésre. Henrik még azt is mondta, hogy a többiek beismerése után már nem is tudta mi az igaz.

Szinte hihetetlen történet, de ha meggondoljuk, hogy valamennyien nyers, műveletlen emberek voltak, erkölcsi súlyedságban éltek, Borbála és testvérei pedig feltétlenül rendellenes személyi tulajdonságokkal bírhattak, úgy nem fogunk csodálkozni azon a könnyű befolyásolhatóságukon, mely két embert ártatlanul majdnem a vérpadra vitt.

Bár a tanulóok kézenfekvők, azokat mégis rövidesen összegezem.

Elemi dolog arról meggyőződésként szerezni, képes-e a tanu igazat mondani. Néhány kérdés — legjobb, ha nem a szóbanforgó ügyre vonatkoznak — sokszor máris elegendő. Önjelentkező tanuknál jelentkezésük indokát is meg kell tudni, ez a tanulás értékéről felvilágosítást adhat.

Mindez nem történt meg. XVIII. századbeli kollegáink a lány szavabíthatóságáról meggyőződni nem igyekeztek, tanuskodású okát, pedig hozzátartozóit vádolta meg és csak jó idő elmúltával, fel nem derítették.

Egyik tanu vallomását a többi tanu bemondásával és a vádlottéval össze kell vetni, mint ahogy egyáltalában is mindig az egész hűnecsetet kell szem előtt tartani. Ha ellenmondások vannak, azok okát ki kell deríteni a megállapítani, melyik vallomás felel meg a valóznak.

A szereplők jelen esetben az áldozat ruhájának színére, a míla volt pénzre nézve különféleképen nyilatkoztak, az eltérést figyelembe nem vették; már a bűnper elején tisztába juthattak volna azzal is, hogy vádlottak a hűnecselekmény idején másutt voltak.

Ha arról van szó, hogy tanu valakit vagy valamit felismer-e, a cselekmény színhelyét felismer-e? a legnagyobb óvatossággal kell eljárni, nehogy a nyomozó maga nyújtsa rórlót a tévedésre, félrevezetésre. Tudjuk, hogy a tekintetben is hiba történt: a tanukat és terheltséket kísérő kívánsaiak, de valószínűleg a hatósági közegnek viselkedése is tette lehetővé a helyszínnel felismerését.

Végül emlékeztetükbe idézem, hogy a lelki rendellenességgel bíró emberek rendszerint gyengeelméjűek vagy legalább is igen könnyen befolyásolhatók, ezért a nyomozónak arra különös figyelmet kell fordítani, miként eszközözi a látkérdéseket, mert különben viselkedésével, kikérdésével módosítással az ilyen tanukat befolyásolja és ebben az esetben azoknak feleletei nem egyebek, mint értéknélküli, munkaszaporítást és zavart okozó, sokszor végzetes következményeket előidéző visszhangjai kérdéseinek.

A gyöngyökről.

A történelem szerint Kleopatra a legtüresebb gyöngypár birtokában volt. Ezek egyikét az Antonius tiszteltére rendezett lakomán feloldotta boreczetben és az értékes italt a római egészségre üritette. Kleopatra gyöngye történelemmé vált. Híven jellemzi azt a kort, a mikor a durva rómaiak, megeszmörölve saját győzelmeiken, meggazdagodva zsákmányoktól a Kelettel érintkezésbe jutottak és annak izzó szenvedélyében oszlanak indultak. A gyöngy pedig a régi kultúra isteni fényezésének nemes és titokzatos küldöttje volt és története Ázsia legsötétebb időszakába nyúlik vissza. — A Krisztus előtti 3-ik századévből származó okiratok bizonyítják, hogy abban az időben Khinában már ismerték a gyöngy értékét és India nagyra becsülte az opálizáló golyócskák talányzerű, titokzatos szépségét és titokzatos származását szent legendákkal szőtték át. Az istenek szemeit gyöngyökből rakták ki. Nemesak embereket, ruhákat és képeket hanem pazar hőkezűséggel az állatokat, oszlopokat, szobrokat és fákat is gyöngyökkel díszítették. A biblia is gyakran tesz említést értékes gyöngyökről, a melyeket Sulamon király a bölcsesség és tisztaság jelképeinek nevezett.

Csak a klasszikus görögök nem becsülték annyira a gyöngy természetes szépségét, mint az emberi kéz alkotta műremekeket. De már később, a mikor kulturájuk kifejlett és Nagy Sándor hőzelebb juttatta őket a Kelethez, ők is épen úgy méltányolták a gyöngy értékét, mint a rómaiak.

Plinius egy olyan gyöngyszemről tett említést, a melyet Julius Caesar ajándékozott el és a melynek értékét hat millió sustertiusra becsülték. Lollia Paulina, Calligula neje, olyan gyöngysort viselt, a melynek értéke 10 millió volt. Pompeius diadalmenete alkalmából, gyöngyökből kirakott saját képét viselte ökszerűl. Az előkelő római nők megkülönböztetésül három gyöngyszemből készült süggeléket viseltek füleikben, a melyek minden fejmozdulatnál kellemesen csengő, összhangzó akkordokat szolgáltattak.

A germánok még akkor nem ösmerték a gyöngyöket. Csak Róma utódja, Byzanc terjesztette a gyöngyöket észak felé és a népvándorlás törzsén szeretettel fogadták értékes tárgyuk közé. Nagy Károly kora már kegyelbe fogadta a gyöngyöket, a melyeket ezentúl nemesen a ruházatokon, hanem a koronákon és templomi kegyzsereken találhatunk. Az állítólag Nagy Károlytól eredő, a melyen gyöngyökből kirakva, a következő felirat áll: „Obnonradus dei gratia romanorum imperator augustus.” A leghíresebb régi korona, a magyar korona is gazdagon van gyöngyökkel kirakva.

A középkori tárgyakon, képeken is gyakran találunk gyöngydíszítésekkel. A történelem szerint Burgund

Fülöpnek, a Jó Fülöpnek volt egy gyöngyökkel disztett deréköve, a melyet fél millióra becsülték, a mely később VIII. Henrik angol király birtokába került, de 1623-ban nyomtalanul eltűnt.

Miogo Toms, a híres amerikai utazó, II. Fülöp spanyol királynak egy galambtojásalakú és nagyságu gyöngyszemet hozott, a melyet kortársai 800 ezer aranyra becsülték; egész Európában „La Peregrina” név alatt ismerték és sokan csak azért utaztak Sevillába, hogy a ritka szépségű kincset megbámulhassák.

Az 1840-ben, Albrecht özvegye által elzalogosított tárgyak között volt egy nyakék is, a mely 350 gyöngyszemből állott. A bécsi kincstárban őrzött dalmaticák, a melyek régi császár-koronákból származnak, szintén több soros gyöngyökkel vannak disztve.

Az amerikai felfedezési utak szaporodásával Európa gyöngykészletei is jelentékenyen megsaporodtak és a gyöngyök a népeknél közkeletűségre vergődtek. Peruban olyan magas tiszteletben tartották, hogy csak királyi vérből származottak viselheték. Az utasok hajószámra szállították a gyöngyöket Európába, miáltal értékükből sokat veszítettek, de azért még mindig nagy kegyben részesültek és épen a renaissance korban vergődtek nagy népszerűségre.

A neuenburgi hercegnő egyik arcképén a hercegnő ruhái és fejdíszé annyira tele vannak hintve gyöngyökkel, hogy a tulajdonosnő orra is alig látszik ki a sok disztitéstől.

A barokk korban a gyöngyöt már nemcsak disztésnek használták ruhákra és egyéb tárgyakra, hanem mint független, önálló értéket is nagyon becsülték és ennek a kornak az udvartartásai már mesés összegeket költöttek a gyöngyök és drágakövek beszerzésére. A gálans kor francia metszetein mindenhol gazdag gyöngydisztéseket találunk, a melyeket a hölgyek nyakukon, karjukon és az öveiken viseltek. Ninon de Lenclou, madame de la Vallière, O'Morphi kisasszony és valamennyi hírhedt kegyencsnő nagy kegyben tartották a gyöngyöt. Ezekhez később Recamier asszony is csatlakozott. Esterházy hercegről pedig azt olvassuk, hogy mikor 1856-ban, az orosz koronázási ünnepélyeken részt vett, sötét violaszínű hársonyrubája úgy tele volt himzeve gyöngyökkel, hogy a bársonyból alig látszott egy-egy tenyérrnyi és a csizmájának szára is gyöngyökkel volt disztve.

A történelem tehát a gyöngyöt mint a népek kedvenc ékszerét is mint a drágakövek hatalmas vetélytársát tünteti fel. Pedig a gyöngyöt egyáltalán nem lehet és nem szabad könekné nevezni, mert tulajdonképpen a kagyló titokzatos érzékenységének egyik terméke. Ha valami idegen testrészt, homokszem, kavics, vagy férgesceke kerül a kagylóba, akkor ez bevonja azt a testrészt ugyanazzal az anyaggal, a melyből a gyöngyház héja képződik és ezt valószínűleg azért teszi, hogy az idegen testrészt, mely a mirigyét ingerli, teljesen izolálbassa. Ennél többet nem is tudunk a gyöngy keletkezéséről. Születésének titokzatosága, mely évezredek óta a tenger mélyén fejlődik, csak növeli a gyöngy értékét szemünkben és azt az érzékenységet, a melyet szülőanyjunktól örököltünk magunkkal viszik az életbe is. Bizonyos színek fényénél sokat veszítenek tulajdon fényükből és más színeket öltenek, legjobban szeretik a fehér és kék színeket és az emberi test színön kiparólgását, sőt bizonyos tekintetben összeolvadnak a viselőjükkel és átveszik a bőr, valamint a parfüm különös illatát is.

A gyöngyöknek megvan a saját életük, ifjúságuk, érettségük és elmulásuk, mint az embereknek. Római sirok-

ban gyakran találunk megőregedett gyöngyökre, a melyek elporlanak, ha kézzel érintik. Stuart Mária különös elöszerelettel viselte a gyöngyös ékszereket és talán a szerencsétlen királynőnek köszönhető az, hogy a poéták a gyöngyöket könyveseppeknek nevezik: a tenger könyveinek...

KÉPEINKHEZ.

A Dardanellák környékéről.

A Dardanellák, a melynek kétszer is megkísérelt meg-támadásáról az olasz-török háboru óta már ismételtelen olvashattunk a napilapokban, az Aegei-tengerből a Márvány-tengerbe átvezető, mintegy 45 km. hosszú és 4-5 km. széles tengersizoros. Északon Csardaknál, illetve Gallipolibanál kezdődik a részben falvakkal, ker-tekkel borított partok mentén, részben Konstantinápoly alatt folytatódva az Ázsiában levő Nagara-Kalesi föld-csücsig tart.

A Dardanellákon, az 1841-ben kötött a azóta ismételtelen megerősített nemzetközi egyezmény értelmében idegen kereskedelmi hajó is csak a török szultán engedelmével mehet át, idegen hadihajók elöl pedig épen el van zárva, úgy, hogy az orosz japán háboru alkal-mával még Oroszországnak se engedték meg, hogy itteni hajóját a Dardanellákon átvezesse, pedig csak arról volt szó, hogy ez által megrövidíthesse a Japán ten-gerekig való rendkívül hosszú tengeri utat.

Hogy pedig a szultán eme jogát korlátozás nélkül érvényesíthesse is, a tengerszoros mind a két vége mind a két oldalon hatalmas erődökkel van megerősítve. Az ázsiai részen a Kale-Sultánieh és a Kum-Kalesi, az európai részen pedig a Kilit ul Bahr és Sedil Bahr erődök és ezenkívül több kisebb parti erőd van, a melyek mindegyike megfelelő védőlegénységgel és a mostani haditechnika modern felszerelésével van ellátva. Még nagyobb biztonság okáért pedig a tengerszorosnak mind a két végén a tengerbe való torkolatánál robbanó ak-nákat szoktak elhelyezni olyankor, a miko'r, mint a közelmúltban az olaszok részéről is ismételtelen tör-tént, a támadás veszélye fenyegeti a Dardanellák és ennekfolytán Konstantinápoly területi épségét.

Mindezeknél azonban, tekintve, hogy a régmúltban, sőt a 18. és 19. században is ismételtelen kieroszakol-hatták az egyes idegen nemzetek flottái az említett tengerszoroson való átvonulást; legerősebb védelme neki a már fentebb említett nemzetközi egyezmény, mert valahányszor a Dardanellák veszedelemben van, a szul-tán interveniálására mindannyiszor felszólalnak az ösz-szes nagyhatalmak a tengerszorst veszélyeztető idegen hatalom fékmentartására.

A képek, a melyeket a jelen számunkban olvasóink-nak bemutatunk, a Dardanellák egyes részéről való fel-vételek.

HIREK.

Családi pótlék. Lapunk folyó évi 29. számában már hirt adtunk arról, hogy az állami, várnegyvei és állan-vasuti alkalmazottak családi pótlékáról és egyéb intéz-kedésekről szóló 1912. évi XXXV. törvényzikk szente-sítést nyert. A folyó évi augusztus hó 1-én megjelent honvédségi Rendeleti Közlöny (Szabályrendeletek) 27. száma tartalmazza ezen törvényzikkot, valamint az ezen törvényzikk végrehajtására vonatkozó utasításo-kat is.

Kolera felbukkanása. A nagy melcgek beállta, most már harmad éve, ismét meghozta az emberiség egyik legnagyobb ellenségének, a rettenetes kolerának felbukkanását. A mint értesülünk, a csanádme gyei Mindszenten fordult elő egy koleragyanus haláleset, a mely később tényleg kolerának bizonyult, legujabban pedig a békésmegyei Ocsöd községben halt meg Papp Sándor öcsödi tanyai lakos, koleragyanus tünetek közt. Mindkét órs megerősítve, a hatóságok a legszélesebb körű intézkedéseket megtették a rettenetes járvány elfojtása érdekében.

Munkás bérharcz. A Pestszentlőrincz község határában levő dr. Lipták és társa-féle vasgyár munkásai, az óránkénti 60 fillér munkabér helyett 90 filléruek követelésével, július 29-én sztrájkba léptek. A 300 főből álló munkáscsoport kiküldötteivel Némethy Jenő kispesti főszolgabíró a békéltetési tárgyalásokat bár már megkezdette, de azok eddig eredményre nem vezettek. A munkások nyugodtan viselkednek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kivégzés Sziámban. Egy francia orvos, a ki több évet töltött Sziámban s most visszatért hazájába, a „Chronique Medical” czímű tudományos szaklapban igen érdekesen írja le, hogy a fehér elefánt országában miképen hajtják végre a halálbüntetést.

Az elítéltet már kora hajnalban felkötik s erősen meglánczolják. Azután elvezetik a pagodába, a bonc-ok két viaszgyertyát gyújtva, komoly szavakkal arra intik, hogy ne gondoljon többé semmire s ne érdeklődjék semmi iránt, hogy aztán ilyen módon minden ajnalkozás nélkül hagyhassa itt ezt a világot, sőt bizonyos megelégedést is érezhessen. Az elítéltnek ezután enni adnak, majd kivezetik a vesztőhelyre. Az utolsó véres munkát két hóhér végzi. Az egyik az elítélt ember mellé megy, a másik elrejtőzik a közeli bokrok között s ott várakozik. Az elítélt mellett levő hóhér ezután levág egy pizáng-fa levelet, leteríti a földre és rá állítja a szerencsétlen áldozatát, hogy így teljesen elkülönítse a földtől. Ezzel, mint a papok mondják, megkönnyítik neki a túlvilágra való átvándorlást. Ezek után a hóhér egy karót ver a földbe s a felső karját hozzá köti oly módon, hogy alsó karja szabadon marad. Ezt aztán hátulról rángatja, de csak azért, hogy az elítélt lehajtsa a fejét. Ezután agyaggal betömi a fülét, hogy ne halljon semmit, majd pedig a hátgerinczén búz krétával vagy mésszszel egy fehér vonalat, a mellyel a halálos csapás helyét akarja szemléltetvé tenni. Ezután néhány lépésnyi távolságban nyugodtan letelepszik és nagy hadonászás után leteszi a földre pallosát, úgy, hogy az elítélt, ha a kivégzés módzatait nem ismeri, azt hiheti, hogy őt ez a hóhér fogja kivégezni. A szerencsétlen áldozatot néha két óra hosszáig is ott hagyják görnyedni ilyen helyzetben, a míg a halálfelelemtől és a nagy idegrázkódástól egészen önkívületi állapotba jut s fejét egészen leborgasztja. Ebben a pillanatban aztán a bokor mögül odaugrik a másik hóhér, s pallosával hadonászva valóságos körül tánczolja az elítéltet. A pallos egyszerre a magasba emelkedik, egy villanás s az elítélt feje már a földre hullott. A hóhér aztán a véres pallost nyomban a szájába dugja és fogai közé szorítja, nehogy a kivégzett ember gonosz lelke a száján keresztül beférkőzzék a testébe. Aztán a pagodába fut, a hol a papok lelocsolják szenteltvízzel. A kivégzett ember holttestét a földbe temetik, mert az el-

égetésre nem érdemes. A fejét felszúrják egy bambusz-nád-rúdra és három napig kiteszik közszemlére.

Új orosz bélyegek. A Romanov-család uralomrajutásának a jövő évben lesz a háromszázadik évfordulója és ennek emlékére Oroszország egész sereg jubileumi bélyeget fog kiadni, a melyeknek a készítéséhez már hozzáfogtak az orosz állami nyomdában. A jubileumi bélyegeken rajta lesznek csaknem az összes Romanov-uralkodók arczképei. Az egykopekes bélyeg sárgaszínű lesz és Nagy Péter czárt fogja ábrázolni. A kétkopekes bélyeg (zöld) II. Sándor, a háromkopekes (rózsaszín) III. Sándor, a négykopekes (vörös) II. Péter, a hét- és tizkopekes (kék) II. Miklós, a 14 kopekes (ibolya) II. Katalin, a 15 kopekes (világosbarna) I. Miklós, a 20 kopekes (barna) a dinasztiaalapító Alexej Michailovics, a 25 kopekes (ibolya) I. Sándor, a 35 kopekes (sötét-kék) I. Pál, az 50 kopekes (barna) Petrovna Erzaebet és a 70 kopekes bélyeg (világoszöld) Fedorovics Mihály, az első Romanov-czár arczképét fogja ábrázolni. Nincsenek képviselve a bélyegeken Feodor Alexejevics, Nagy Péter elődje, továbbá testvére, I. Iván és VI. Iván, meg III. Péter, a kik csak igen rövid ideig uralkodtak. A legdrágább bélyeg, az egyrubeles, a téli palotát fogja ábrázolni. Az a terv, hogy a jubileumi bélyegeket a jubileumi éven túl is érvényben tartják és a jelenlegi bélyegeket, a melyek kicsi alakjuk miatt amúgy sem praktikusak, kivonják a forgalomból.

Kolumbus származása. Kolumbusz Kristófról az egész világ úgy tudja, hogy olasz szülőktől származott és Génúában született, a hol emlékszobrot is emeltek neki. Most — mint Madridból jelentik — Garcia de la Riega híres spanyol történész legújabb művében, a melyben Kolumbuszal és korával foglalkozik, azt állítja, hogy Kolumbusz bölcsője nem Génúában, hanem a Madrid mellett fekvő kis Porto Santo falucskában ringott. Riega több olyan régi okiratot fedezett fel, a melyekből teljes bizonyossággal kiderült, hogy Porto Santo volt Kolumbusz szülőhelye. Ez az állítás Génúában bizonyára ellentmondásra fog látszani és úgy látszik, Kolumbuszért is olyan versengés fog kifejlődni több város között, mint az ó-korban Homérosért.

A milliomos temploma. Az amerikai milliomosok közt a művásárlás terén kétségkívül Pierpont Morgan az első, a kinek gyűjteménye világhírű. Most, mint Newyorkból jelentik, olyan terve van, a melyet ha meg tud valósítani, olyan vásárt csinál, a melyhez hasonlóan érdekes és nagyszabású művásárlást még senki sem csinált. A milliárdos ugyanis meg akarja venni azt a híres régi egyiptomi templomot, a mely Filé szigetén van s mindentől át akarja vinni Afrikából Amerikába, Newyorkba. A filéi templom többi épületeivel együtt egyike a régi egyiptomi kor legesodásabb építészeti emlékeinek. Pierpont Morgan a mult telet Egyiptomban töltötte, a hol kopt kéziratokat vásárolt. Közben jól megnézte a templomot s akkor támadt az az ötlete, hogy ezt a kinoset elviszi Newyorkba műgyűjteménye koronájának. A Filé szigetén levő templom szépségeiről legutóbb Pierre Loti irt gyönyörű munkát. Ebben kifejtette, hogy a templomnak, sőt mellette a többi ősi épületeknek is előbb-utóbb el kell pusztulniok. Az a töltsé ugyanis, a melyet Asszuán mellett a Nilus áradása ellen csináltak, a folyó vizét magasabbra duzzasztotta s most a víz lassankint alá-mossa a templom amúgy is megrongált alapfalait. A szent folyó hullámai egyre magasabbra emelkednek és kimosásák az antik műépítés e csodálatos alkotásainak porladó köveit. A templomok az egyiptomi kormány főnható-

sága alatt állanak, a mely viszont, mint ismeretes, az angol kormánnyal van függő viszonyban. Még eddig egyik kormány sem tett intézkedést arra nézve, hogy a világnak ezt a legszebb rom-csoportozatát megmentse a pusztulástól. Ezért nagyon valószínűnek tartja Morgan, hogy ha ő, a kinek megvan rá a pénze és semmi áldozatot nem sajnál, nagy befolyásával ki tudja eszközölni a templom és melléképületei elszállítását. Magának a szállításnak költsége nyolcz millió dollár. Ennyit egyik kormány sem áldozhat erre a célra. Az átszállítást igen egyszerű módon meg lehet csinálni. A felső részeket egy darabban lehet leszedni és elvinni, a többi követ pontosan megszámozzák, megjelölik a helyét. Azután valamennyit vasuton viszik az Asszuántóltsére, innen bárkákon a Nilus torkolatáig s azután több nagy hajón Newyorkba. A buszezer tonnás oceánhajóknak körülbelül száz fordulót kell tenniök, a míg mindent elbirnak szállítani. Legnehezebb munka az alapfalak kiemelése. Ezt mérnökök végzik, a kiknek külön gátat kell építeniök, hogy a Nilus vizét és iszapját föltartóztassák. Legelőször a gyönyörű Izisz templomot kezdik ki, a melynek nagyszerű portáléja és csodaszép oszlopsora van. Amerikában már elterjedt a híre az érdekes vállalkozásnak. A templomot Newyorkban, hir szerint a művészeti muzeum közelében levő nagy parkban szándékoznak újra fölépíteni. Ha a terv sikerül, olyan látványossága lesz Newyork városának, a melyhez hasonló nem lehet találni sehol.

Egy égitest pusztulása. Egy előkelő német folyóirat jelenti, hogy kiváló csillagászok szerint, néhány héttel az áprilisi napfogyatkozás előtt, valahol a végtelen világűrben egy égitest és vele együtt talán egy egész emberiség, egy egész világ pusztult volna el. A Kismedve csillagkép egyik csillaga ugyanis, a mely kétségtelenül valamely naprendszernek a középpontja, s a mely csillag eddig csak tizennegyedrangú csillag fényével ragyogott, hirtelen oly intenzív fényt lövelt ki, a mely százbuszszorta erősebb eredeti fényénél. Hogy ha e nap körül keringő bolygók közt volt olyan is, a melyen szerves élet fejlődhetett, a hol tehát értelmes lények is lakhattak, akkor ott az izzó tüztől minden elpusztult. A tudomány a katasztrófát gázok fölrobbanásának tulajdonítja, a melyek az idők során lehültek, lassankint kiterjedtek és a külső kérget szétvetették. Minthogy pedig a világegyetem ropant sok naprendszerében ez a fenomén gyakrabban ismétlődik s minthogy a mi napunk gázai is alá vannak vetve a kihülés eme procezzusának: semmi kétség, hogy a mi naprendszerünk és vele együtt a föld is hasonló sorsra jut valaha.

A világ legdrágább könyve. Londonban néhány nap múltán eladásra kerül egy könyv, a mely teljes joggal számít a világ legdrágább könyvének. Faksimile kiadása Omar Chajjam tizenegyedik századbéli perzsa költő „Rubaiyat” című munkájának. A zöld morakinbőr-ből való bekötési táblán kerek 1050 aranyfoglalású drágakő van. A tábla elülső részének elkészítése két évig tartott. Három páva van rajta természetes színezéssel. A szemek rubinból vannak, a bóbíta topázból és ugyane drágakőből a 97 pávaszem is. A könyv oldalán csodaszép szőlőfürt van, ennek egyes szemeit amatiszték alkotják. A csodálatos műrekek hátsó táblája perzsa mandolint ábrázol, ezüsfoglalású igen szép gyöngy és ébenfaberakásokkal díszes mahagoniból. A mese-szerű díszítést gazdagítja még egy kigyó smaragdszemekkel és egy balálfő elefántcsontfogakkal. Az ára még ismeretlen, de valami könnyen aligha lehet hozzáférni.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

15. K. csendőr. Még teljesen bizonytalan.

R. P. csendőr. Csak tiszteknek jár. Lásd Szolg. szab. I. rész. 150. pont.

M. K. csendőr. Igen.

Meszesalja. Csak mint ujoncz jöhetne vissza, visszavétele azonban igen bizonytalan.

78. sz. Igen, — ha a gyermek vagyonatlan.

1888. Z. R. A mi nézetünk szerint 20%-al felemelt napi botétet fizet minden elcséjén egyszerre az egész hónapra. Ily — a szabályokban előre nem látott — esetre azonban a szárnyparancsnokság döntése lenne kikérendő.

K. csendőr. Csak 5 év után kapja meg.

B. L. Őrsvt. Szolgálati ideje — ha szolgálatát folytatja — nem tekintendő megszakítotttnak.

V. J. Szabályilag nincs rendezve.

S. J. Nézze meg a törvényt.

H. S. Január hó végén.

T. J. Nem — mert közös háztartásban kellene szüleivel élni.

9999. Raktárnok. 1. Az V. esendőrkerületnél nincs, a VI. esendőrkerületnél: Ruszt és Szekszárd. 2. Beszámít.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapirokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával). 2. Oly takarékbetét után, melynél a betető az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem költi, 5½% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával).

Előleget nyújtunk értékpapirokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, intézvénycsék és cheques beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

Vesszünk és eladunk értékpapirokat, idegen pénzeket.

HIVATALOS RÉSZ.

Büntetőjogi döntvénytár.

Vádlottnak az a cselekménye, hogy a sértettet megöléssel fenyegette a földjének és proviziójának kiadása végett, mely kényszerbelyezetben a sértett azt az ígéretet tette, hogy mindent megad, amit csak vádlott kíván és a követelésének teljesítését nyíltan megígérte: a zsarolás tényálladékát teljes egészében kimeríti.

(Curia 1912 febr. 28-án, 1416/1912. sz. a. I. Bt.)

A «vaspálya» elnevezés alatt dolgok és személyek továbbvitelére berendezett sineken járó szállítási, illetőleg közlekedési eszköz értendő; az autobusz vagy más, bár műszakilag megfelelően berendezett és gőz, villany vagy más mechanikai természetű erővel hajtott, de nem sineken járó szállítási eszköz nem vaspálya büntetőjogi szempontból. (Btk. 165. §.)

(Curia, 1912 márcz. 20. 2072/1912. sz. a. II. Bt.)

A büntett vagy vétség elkövetésére irányuló felhívásnak (Btk. 171. §.) eselekvésre kell irányulnia; egymagában a gondolat vagy érzület felkeltése nem jelent büncselekmény elkövetésére való felhívást. Felmentés, mikor vádlott a képviselőválasztást megelőzőleg egy gyűlekezeten tartott programbeszédében egyik elpártolt kortesére célozva azt mondta, hogy választói a pártot elhagyókat «vessék és gyűlöljék meg».

(Curia 1912 jan. 9. 124/1912. sz. a. I. Bt.)

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

Glaviczki Ferencz, Csere János őrvezető cz. őrmesterek, Csiszér Albert csendőr cz. őrmester, Bárdosi Szilárd, Siklódi András, Góznér Pál és Kovács Pál csendőrök az Almás patakknak 1912. évi május hó 25-én történt kiáradása alkalmával, a veszélyeztetett községekben a lakosság bátorítása, valamint a vagyonmentés körül kifejtett dicséretes működésükért.

Előléptettek:

1912 július hó 26-ával:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Grósz Hermann, Kálnoki Mózes, Peskás Sámuel, Gipsz Sándor, Menybárt János, Simon Sándor, Tamás László, Hatbázi Lajos, Vakarcs Imre, Mezei Imre, Gergely János, Szász Dénes, Buesa János, György József és Dudás Ferencz őrvezető cz. őrmesterek, *őrmesterekké*.

1912 augusztus 1-ével:

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Belédi István, Czifra Ferencz, Janka József, Sárkány István és Bognár János cz. őrmesterek, *őrvezető cz. őrmesterekké*.

Katonai szolgálati jel:

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Szabó Lajos járásőrmester 1912 július hó 19-ével az I. osztályu; Juhász Sándor őrvezető cz. őrmester 1912 július 16-ával a II. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel láttatott el.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Kovács Péter őrvezető cz. őrmester Geréb Emmával, 1912 június hó 14-én Nagyölyvesen.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Szoboszlai János időleges nyugállományu csendőr cz. őrmester, Kálnássy Máriával, 1912. évi május hó 30-án Varranón.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Sámson László járásőrmester, Stocker Máriával, 1912 június 9-én, Rohonczon.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Demeter Simon csendőr, Lőrincz Annával, 1912 július 2-án, Székelyzsomboron.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Kelesi Gábor őrvezető cz. őrmester, Lehmann Annával, 1912 július 6-án, Nagyecsedén.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

**Könyvnyomda,
könyv-, papir- és
írószer-kereske-
dés, a magyar kir.
csendőrségi hiva-
talog nyomtatvá-
nyok legnagyobb
raktára.**

Honvédelmi miniszter ur őnagyméltósága által 5242/912. sz. a. rendszeresített újfajta sapkák, nemkülönb az összes felszerelési cikkek, nyári szürke és fehér czernameztyük raktárunkon a legjutányosabb árban kaphatók.